

ЗВЯЗДА

Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

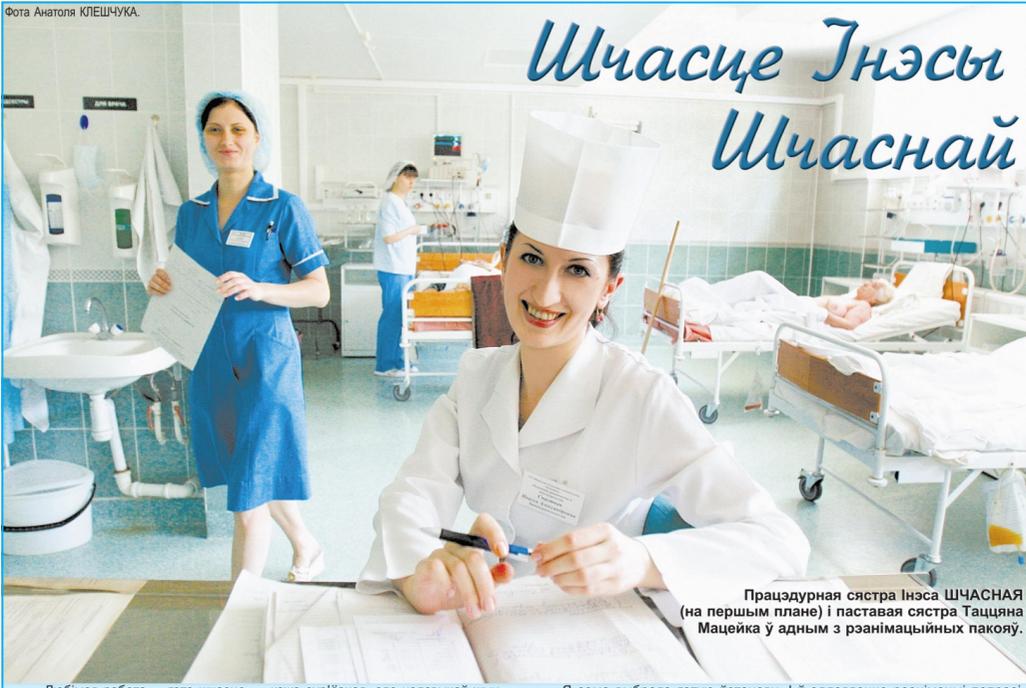
ПРЭЗІДЭНТ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ АЛЯКСАНДР ЛУКАШЭНКА ПАВІШАВАЎ РАБОТНІКАЎ АХОВЫ ЗДРАОЎ'Я З ПРАФЕСІЙНЫМ СВАТАМ — ДНЁМ МЕДЫЦЫНСКАГА РАБОТНІКА

«Лячэнне з даўніх часоў лічылася адной з самых паважаных і адказных прафесій. Менавіта ад вас сёння ў вялікай ступені залежыць паспяховае выкананне маштабнай агульнадзяржаўнай праграмы дэмаграфічнай бяспекі, і найперш на такіх накірунках, як павелічэнне працягласці жыцця, зніжэнне ўзроўню смертнасці і небяспечных захворванняў. Дынамічнае развіццё медыцыны, дакладная работа ўстаноў аховы здароўя, чужасць і прафесіяналізм іх персаналу — важнейшыя фактары дзяржаўнай сацыяльнай палітыкі», — адзначае ў вышаванні.

Аляксандр Лукашэнка выказаў удзячнасць медыкам за штодзённую гуманную працу, а таксама пажадаў здароўя, дабрабыту, «поспеху ў нялёгкай, але такой неабходнай службе на карысць беларускага народа».

Прэс-служба Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

Фота Анатоля КІШЧУКА.

Працэдурная сястра Інаса ШЧАСНАЯ (на першым плане) і пастава сястра Таццяна Мацейка ў адным з рэанімацыйных пакояў.

— Любімая работа — гэта шчасце, — кажа сур'ёзна, але надзвычай жыццёрадасная гаспадыня працэдурнага кабінета аддзялення рэанімацыі Мінскай абласной клінічнай бальніцы.

За плячымі яе — Маладзечанскае медучылішча (скончыла з чырвоным дыпломам) і пяць гадоў працы — спачатку паставой, а цяпер працэдурнай сястрой.

— Я сама выбрала гэтую ўстанову. І ў аддзяленне рэанімацыі напрасілася, хоць ведала, што тут адно з самых складаных і адказных месцаў работы. А яшчэ ў нас самае сучаснае абсталяванне і ўсе ўмовы для вырашвання цяжкаворных людзей, — сказала дзяўчына, і шчаслівая ўсмешка асвятляе яе твар.

Віншаванне фестывалю

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь Аляксандр Лукашэнка павішаваў удзельнікаў IX Нацыянальнага фестывалю беларускай песні і паэзіі з яго адкрыццём.

«Гэта творчая акцыя — сапраўднае свята, якое яскрава сведчыць аб тым, што развіццё нацыянальнай культуры з'яўляецца ў нашай краіне справай дзяржаўнай важнасці», — гаворыцца ў віншаванні.

Аляксандр Лукашэнка адзначыў сімвалічнасць таго, што галоўнай тэмай фестывалю стала самая значная падзея культурнага жыцця гэтага года — 125-годдзе народных пастаў Беларусі Янкі Купалы і Якуба Коласа.

Кіраўнік дзяржавай выказаў упэўненасць, што фестываль узбагачыць свае слаўныя традыцыі, адкрые новыя імёны таленавітых пісьменнікаў і выканаўцаў, папоўніць культурную скарбніцу беларускага народа яркімі мастацкімі дасягненнямі.

Прэс-служба Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

У Беларусі з 1 верасня павышаецца зарплата асобным катэгорыям маладых спецыялістаў

У Беларусі з 1 верасня павышаецца аплата працы таленавітай моладзі, а таксама маладым спецыялістам з вышэйшай медыцынскай (фармацэўтычнай) адукацыяй, якія працуюць у дзяржаўных арганізацыях аховы здароўя, што фінансуюцца з бюджэту. Як паведамілі БЕЛТА ў прэс-службе Прэзідэнта, адпаведны Указ № 273 «Аб павышэнні заробатнай платы асобным катэгорыям маладых спецыялістаў» кіраўнік дзяржавай падпісаў 14 чэрвеня.

На 15 працэнтаў павялічыцца заробатная плата маладым спецыялістам, якія атрымлівалі ў перыяд навучання заахованні спецыяльным фондам Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь па сацыяльнай падтрымцы адораных навучэнцаў і студэнтаў, а таксама па падтрымцы таленавітай моладзі, і якія былі прыняты на работу па накіраванню ўстаноў адукацыі ў арганізацыі, што фінансуюцца з бюджэту.

Маладым спецыялістам з вышэйшай медыцынскай (фармацэўтычнай) адукацыяй, якія працуюць у дзяржаўных арганізацыях аховы здароўя (пасля праходжання стажыроўкі) будучы ачышчальніца штомесячна даплаты ў памеры адной тарифнай стаўкі першага разраду, устаноўленай ўрадам для аплаты працы работнікаў дзяржаўных арганізацый, што фінансуюцца з бюджэту і карыстаюцца дзяржаўнымі дацаміямі. Такія даплаты будучы праводзіцца на працягу двух гадоў з моманту заключэння з маладым спецыялістам працоўнага дагавора.

Пры гэтым даплату распаўсюджваюцца на ўсіх урачох і правіраў, накіраваных на работу ў дзяржаўныя арганізацыі пасля атрымання вышэйшай адукацыі як за кошт сродкаў бюджэту, так і за кошт іншых крыніц (уласных сродкаў арганізацыі або сродкаў па дагавору з юрыдычнымі асобамі).

Рэпартаж з колаў

«...Са "Звездой" — нельга прайграць»

...Пачаць гэтую своеасаблівую справядчу аб камандзіроўцы думалі з таго, што ехаць, а тым больш за сотні вёрстаў, у спякоту, ну канешне ж, цяжка.

Але за воканамі мільгалі палеткі і палі, гарады і вёсачкі. Усюды кіпела жыццё — палілася на дзяхках буракі і ў гародчыках бульбачка, касілася сена, працавалі крамы і прадпрыемствы... Каму было лягчэй?... А воць цяжэй — многім.

У Стоўбцы, дзякаваць Богу, мы не спазніліся, хоць у пастаянных чытацкоў газеты працы прабачэння ёсць за што. Позна анансавалі свой прыезд. У выніку — не многія з падпісчыкаў (нават тых, хто жыве ў райцэнтры) змаглі прыйсці. А хто хацеў і б — сумняваюцца не даводзіцца.

— У «Звядзі» на Стаўбучышчыне, — расказвала намеснік начальніка вузла паштовай сувязі Тамара Леанідаўна Глоба, — каля 800 падпісчыкаў. І вельмі многім з іх, наколькі ведаю, іншыя выданні нават прапаноўваць не мае сэнсу. Гэта розныя людзі — былі дырэктар РАЙФА Уладзімір Іванавіч Урублеўскі, грузчык Геннадзь Іванавіч Машчыц, інжынер па нармаванню Ганна Кастанцаўна Трацяк, электрамонтёр Анатоль Мікалаевіч Карабо... У вёсках шмат ваших прыхільнікаў — Уладзіслаў Іосіфавіч Явід з Цеснавой, Роман Чаславіч Садоўскі з Мешчы, Іосіф Іванавіч

ISSN 1990 - 763X

Сакалоўскі з Рудзевіч, Галіна Антонаўна Заяц з Рочыня. Яна, дарчыня, ў гэтай вёсцы больш за 30 гадоў працавала начальнікам аддзялення сувязі...

Тамара Леанідаўна называла прывітанні і іншых людзей, якія на пытанне паштаўнага: «Што будзем вылісваць?» адказваць заўсёды аднолькава: «Толькі «Звяду».

Нам прыемна было бачыць, што аўдыторыя (а яна, дзякаваць мясцовым ідэалагам і паштавікам, была досыць вялікай) многіх з нашых падпісчыкаў і добра ведае, і шчыра паважае. А воць з газетай, на жаль, знаёмая горш... Таму нам, зразумела ж, варты было разказаць пра месца, якое займае «Звядзі» ў гісторыі нашай краіны, пра сённяшні калектыў журналістаў і аўтараў, правесці віктарыну і, магчыма, зацікавіць.

(Заканчанне на 4-й стар.)

Уладзімір звяздоўскага суперпрыза Тамара і Мікола ЮРПЛЕВІЧЫ.

Фота Яўгена ПЯСЕЦКАГА.

Закон Рэспублікі Беларусь АБ ДЗЯРЖАЎНЫХ САЦЫЯЛЬНЫХ ІЛЬГОТАХ, ПРАВАХ І ГАРАНТЫЯХ ДЛЯ АСОБНЫХ КАТЭГОРЫЙ ГРАМАДЗЯН

Прынты Палатай прадстаўнікоў 23 мая 2007 года Адобраны Саветам Рэспублікі 28 мая 2007 года

Гэты Закон вызначае правы, эканамічныя і арганізацыйныя асновы прадстаўлення асобным катэгорыям грамадзян дзяржаўных сацыяльных ільгот, правоў і гарантыяў у Рэспубліцы Беларусь.

ГЛАВА 1 АГУЛЬНЫЯ ПАЛАЗЖЭННІ

Арткул 1. Пяніцце дзяржаўных сацыяльных ільгот, правоў і гарантыяў

Для мэтаў гэтага Закона дзяржаўныя сацыяльныя ільготы, правы і гарантыяў (далей — сацыяльныя ільготы) — гэта прадугледжаныя заканадаўствам перавагі, поўнае або частковае вызваленне ад выканання ўстаноўленых абавязкоў або аблегчэнне ўмоў іх выканання ў сувязі з асаблівым сацыяльна-прававым статусам грамадзяніна або асаблівасцямі яго прафесійнай дзейнасці.

Арткул 2. Мэты і прызначэнне дзяржаўнай палітыкі ў сферы прадстаўлення сацыяльных ільгот

1. Дзяржаўная палітыка ў сферы прадстаўлення сацыяльных ільгот накіравана на ўдасканаленне дзяржаўнай сацыяльнай падтрымкі насельніцтва, забеспячэнне эканамічнай эфектыўнасці і сацыяльнай справядлівасці і групіцыяна на прычыпах гуманізму, даступнасці, адраснасці, гарантаванасці.

2. Сродкі, якія вызначаюцца ў працэсе ўпарадкавання сацыяльных ільгот, накіроўваюцца на аказанне адраснай сацыяльнай дапамогі насельніцтву, разлічваю дзяржаўных праграм у сферы аховы маіярства і дзяцітва, а таксама на правядзенне дадатковых мерапрыемстваў па рэабілітацыі тэрыторыяў, якія падлялі пад радыяактыўнае забруджэнне ў выніку катастрофы на Чарнобыльскай АЭС, у параду, які вызначаецца Урадам Рэспублікі Беларусь па ўзгадненню з Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь.

Арткул 3. Асноўныя катэгорыі грамадзян, якія маюць права на сацыяльныя ільготы

Права на сацыяльныя ільготы ў адпаведнасці з гэтым Законом маюць:

- Героі Беларусі, Героі Савецкага Саюза, Героі Сацыялістычнай Працы, поўныя кавалеры ордэнаў Айчыны, Славы, Працоўнай Славы.
- Удзельнікі Вялікай Айчыннай вайны:

- ваеннаслужачыя, у тым ліку звольненыя ў запас (адстаўку), асобы начальніцкага і радавога саставу арганізацый унутраных спраў і арганізацый дзяржаўнай бяспекі, байцы і камандны састаў знішчальных батальёнаў, узводаў і атрадаў абароны народа, якія прымалі ўдзел у баявых аперацыях па барацьбе з дэсантмі працініка ў перыяд Вялікай Айчыннай вайны, а таксама падчас іншых баявых аперацый па абароне Айчыны, партызаны і падпольшчыкі Грамадзянскай або Вялікай Айчыннай вайны;

- ваеннаслужачыя, у тым ліку звольненыя ў запас (адстаўку), асобы начальніцкага і радавога саставу арганізацый унутраных спраў і арганізацый дзяржаўнай бяспекі, байцы і камандны састаў знішчальных батальёнаў, узводаў і атрадаў абароны народа, якія прымалі ўдзел у баявых аперацыях па барацьбе з дэсантмі працініка ў перыяд Вялікай Айчыннай вайны, а таксама падчас іншых баявых аперацый па абароне Айчыны, партызаны і падпольшчыкі Грамадзянскай або Вялікай Айчыннай вайны;

- ваеннаслужачыя, якія сталі інвалідамі ў выніку ранення, кантузіі, калецтва або захворвання, атрыманых пры абароне Айчыны або выкананні абавязкаў ваенскай службы ў дзяржаве, дзе вяліся баявыя дзеянні;

- ваеннаслужачыя, якія сталі інвалідамі ў выніку ранення, кантузіі, калецтва або захворвання, атрыманых у раёнах баявых дзеянняў, на прыфрантавых частках чыгуначна-агатамільных дарог, пры будаўніцтве абарончых рубяжоў, ваенна-марскіх баз, аэрадромаў, і якія прычынены па пенсійнаму забеспячэнню да ваеннаслужачых ваісковых часцей дзеючай арміі згодна са спецыяльнымі паставамі і распарадкаваннямі ЦК ЦСРСР;

- ваеннаслужачыя, якія сталі інвалідамі ў выніку ранення, кантузіі, калецтва або захворвання, атрыманых пры выкананні службовых абавязкоў у раёнах баявых дзеянняў;

- ваеннаслужачыя, у тым ліку звольненыя ў запас (адстаўку), асобы начальніцкага і радавога саставу арганізацый унутраных спраў і арганізацый дзяржаўнай бяспекі, байцы і камандны састаў знішчальных батальёнаў, узводаў і атрадаў абароны народа, якія прымалі ўдзел у баявых аперацыях па барацьбе з дэсантмі працініка ў перыяд Вялікай Айчыннай вайны, а таксама падчас іншых баявых аперацый па абароне Айчыны, партызаны і падпольшчыкі Грамадзянскай або Вялікай Айчыннай вайны;

- ваеннаслужачыя, у тым ліку звольненыя ў запас (адстаўку), асобы начальніцкага і радавога саставу арганізацый унутраных спраў і арганізацый дзяржаўнай бяспекі, байцы і камандны састаў знішчальных батальёнаў, узводаў і атрадаў абароны народа, якія прымалі ўдзел у баявых аперацыях па барацьбе з дэсантмі працініка ў перыяд Вялікай Айчыннай вайны, а таксама падчас іншых баявых аперацый па абароне Айчыны, партызаны і падпольшчыкі Грамадзянскай або Вялікай Айчыннай вайны;

- ваеннаслужачыя, у тым ліку звольненыя ў запас (адстаўку), асобы начальніцкага і радавога саставу арганізацый унутраных спраў і арганізацый дзяржаўнай бяспекі, байцы і камандны састаў знішчальных батальёнаў, узводаў і атрадаў абароны народа, якія прымалі ўдзел у баявых аперацыях па барацьбе з дэсантмі працініка ў перыяд Вялікай Айчыннай вайны, а таксама падчас іншых баявых аперацый па абароне Айчыны, партызаны і падпольшчыкі Грамадзянскай або Вялікай Айчыннай вайны;

- ваеннаслужачыя, у тым ліку звольненыя ў запас (адстаўку), асобы начальніцкага і радавога саставу арганізацый унутраных спраў і арганізацый дзяржаўнай бяспекі, байцы і камандны састаў знішчальных батальёнаў, узводаў і атрадаў абароны народа, якія прымалі ўдзел у баявых аперацыях па барацьбе з дэсантмі працініка ў перыяд Вялікай Айчыннай вайны, а таксама падчас іншых баявых аперацый па абароне Айчыны, партызаны і падпольшчыкі Грамадзянскай або Вялікай Айчыннай вайны;

- ваеннаслужачыя, у тым ліку звольненыя ў запас (адстаўку), асобы начальніцкага і радавога саставу арганізацый унутраных спраў і арганізацый дзяржаўнай бяспекі, байцы і камандны састаў знішчальных батальёнаў, узводаў і атрадаў абароны народа, якія прымалі ўдзел у баявых аперацыях па барацьбе з дэсантмі працініка ў перыяд Вялікай Айчыннай вайны, а таксама падчас іншых баявых аперацый па абароне Айчыны, партызаны і падпольшчыкі Грамадзянскай або Вялікай Айчыннай вайны;

- ваеннаслужачыя, у тым ліку звольненыя ў запас (адстаўку), асобы начальніцкага і радавога саставу арганізацый унутраных спраў і арганізацый дзяржаўнай бяспекі, байцы і камандны састаў знішчальных батальёнаў, узводаў і атрадаў абароны народа, якія прымалі ўдзел у баявых аперацыях па барацьбе з дэсантмі працініка ў перыяд Вялікай Айчыннай вайны, а таксама падчас іншых баявых аперацый па абароне Айчыны, партызаны і падпольшчыкі Грамадзянскай або Вялікай Айчыннай вайны;

- ваеннаслужачыя, у тым ліку звольненыя ў запас (адстаўку), асобы начальніцкага і радавога саставу арганізацый унутраных спраў і арганізацый дзяржаўнай бяспекі, байцы і камандны састаў знішчальных батальёнаў, узводаў і атрадаў абароны народа, якія прымалі ўдзел у баявых аперацыях па барацьбе з дэсантмі працініка ў перыяд Вялікай Айчыннай вайны, а таксама падчас іншых баявых аперацый па абароне Айчыны, партызаны і падпольшчыкі Грамадзянскай або Вялікай Айчыннай вайны;

- ваеннаслужачыя, у тым ліку звольненыя ў запас (адстаўку), асобы начальніцкага і радавога саставу арганізацый унутраных спраў і арганізацый дзяржаўнай бяспекі, байцы і камандны састаў знішчальных батальёнаў, узводаў і атрадаў абароны народа, якія прымалі ўдзел у баявых аперацыях па барацьбе з дэсантмі працініка ў перыяд Вялікай Айчыннай вайны, а таксама падчас іншых баявых аперацый па абароне Айчыны, партызаны і падпольшчыкі Грамадзянскай або Вялікай Айчыннай вайны;

- ваеннаслужачыя, у тым ліку звольненыя ў запас (адстаўку), асобы начальніцкага і радавога саставу арганізацый унутраных спраў і арганізацый дзяржаўнай бяспекі, байцы і камандны састаў знішчальных батальёнаў, узводаў і атрадаў абароны народа, якія прымалі ўдзел у баявых аперацыях па барацьбе з дэсантмі працініка ў перыяд Вялікай Айчыннай вайны, а таксама падчас іншых баявых аперацый па абароне Айчыны, партызаны і падпольшчыкі Грамадзянскай або Вялікай Айчыннай вайны;

- ваеннаслужачыя, у тым ліку звольненыя ў запас (адстаўку), асобы начальніцкага і радавога саставу арганізацый унутраных спраў і арганізацый дзяржаўнай бяспекі, байцы і камандны састаў знішчальных батальёнаў, узводаў і атрадаў абароны народа, якія прымалі ўдзел у баявых аперацыях па барацьбе з дэсантмі працініка ў перыяд Вялікай Айчыннай вайны, а таксама падчас іншых баявых аперацый па абароне Айчыны, партызаны і падпольшчыкі Грамадзянскай або Вялікай Айчыннай вайны;

- ваеннаслужачыя, у тым ліку звольненыя ў запас (адстаўку), асобы начальніцкага і радавога саставу арганізацый унутраных спраў і арганізацый дзяржаўнай бяспекі, байцы і камандны састаў знішчальных батальёнаў, узводаў і атрадаў абароны народа, якія прымалі ўдзел у баявых аперацыях па барацьбе з дэсантмі працініка ў перыяд Вялікай Айчыннай вайны, а таксама падчас іншых баявых аперацый па абароне Айчыны, партызаны і падпольшчыкі Грамадзянскай або Вялікай Айчыннай вайны;

- ваеннаслужачыя, у тым ліку звольненыя ў запас (адстаўку), асобы начальніцкага і радавога саставу арганізацый унутраных спраў і арганізацый дзяржаўнай бяспекі, байцы і камандны састаў знішчальных батальёнаў, узводаў і атрадаў абароны народа, якія прымалі ўдзел у баявых аперацыях па барацьбе з дэсантмі працініка ў перыяд Вялікай Айчыннай вайны, а таксама падчас іншых баявых аперацый па абароне Айчыны, партызаны і падпольшчыкі Грамадзянскай або Вялікай Айчыннай вайны;

- ваеннаслужачыя, у тым ліку звольненыя ў запас (адстаўку), асобы начальніцкага і радавога саставу арганізацый унутраных спраў і арганізацый дзяржаўнай бяспекі, байцы і камандны састаў знішчальных батальёнаў, узводаў і атрадаў абароны народа, якія прымалі ўдзел у баявых аперацыях па барацьбе з дэсантмі працініка ў перыяд Вялікай Айчыннай вайны, а таксама падчас іншых баявых аперацый па абароне Айчыны, партызаны і падпольшчыкі Грамадзянскай або Вялікай Айчыннай вайны;

- ваеннаслужачыя, у тым ліку звольненыя ў запас (адстаўку), асобы начальніцкага і радавога саставу арганізацый унутраных спраў і арганізацый дзяржаўнай бяспекі, байцы і камандны састаў знішчальных батальёнаў, узводаў і атрадаў абароны народа, якія прымалі ўдзел у баявых аперацыях па барацьбе з дэсантмі працініка ў перыяд Вялікай Айчыннай вайны, а таксама падчас іншых баявых аперацый па абароне Айчыны, партызаны і падпольшчыкі Грамадзянскай або Вялікай Айчыннай вайны;

- ваеннаслужачыя, у тым ліку звольненыя ў запас (адстаўку), асобы начальніцкага і радавога саставу арганізацый унутраных спраў і арганізацый дзяржаўнай бяспекі, байцы і камандны састаў знішчальных батальёнаў, узводаў і атрадаў абароны народа, якія прымалі ўдзел у баявых аперацыях па барацьбе з дэсантмі працініка ў перыяд Вялікай Айчыннай вайны, а таксама падчас іншых баявых аперацый па абароне Айчыны, партызаны і падпольшчыкі Грамадзянскай або Вялікай Айчыннай вайны;

- ваеннаслужачыя, у тым ліку звольненыя ў запас (адстаўку), асобы начальніцкага і радавога саставу арганізацый унутраных спраў і арганізацый дзяржаўнай бяспекі, байцы і камандны састаў знішчальных батальёнаў, узводаў і атрадаў абароны народа, якія прымалі ўдзел у баявых аперацыях па барацьбе з дэсантмі працініка ў перыяд Вялікай Айчыннай вайны, а таксама падчас іншых баявых аперацый па абароне Айчыны, партызаны і падпольшчыкі Грамадзянскай або Вялікай Айчыннай вайны;

- ваеннаслужачыя, у тым ліку звольненыя ў запас (адстаўку), асобы начальніцкага і радавога саставу арганізацый унутраных спраў і арганізацый дзяржаўнай бяспекі, байцы і камандны састаў знішчальных батальёнаў, узводаў і атрадаў абароны народа, якія прымалі ўдзел у баявых аперацыях па барацьбе з дэсантмі працініка ў перыяд Вялікай Айчыннай вайны, а таксама падчас іншых баявых аперацый па абароне Айчыны, партызаны і падпольшчыкі Грамадзянскай або Вялікай Айчыннай вайны;

- ваеннаслужачыя, у тым ліку звольненыя ў запас (адстаўку), асобы начальніцкага і радавога саставу арганізацый унутраных спраў і арганізацый дзяржаўнай бяспекі, байцы і камандны састаў знішчальных батальёнаў, узводаў і атрадаў абароны народа, якія прымалі ўдзел у баявых аперацыях па барацьбе з дэсантмі працініка ў перыяд Вялікай Айчыннай вайны, а таксама падчас іншых баявых аперацый па абароне Айчыны, партызаны і падпольшчыкі Грамадзянскай або Вялікай Айчыннай вайны;

Удачы ў розыгрышы!

штабах і ўстановах, якія ўваходзілі ў склад дзеючай арміі (флоту) у перыяд Грамадзянскай або Вялікай Айчыннай вайны, а таксама падчас іншых баявых аперацый па абароне Айчыны, партызаны і падпольшчыкі Грамадзянскай або Вялікай Айчыннай вайны;

2.2. ваеннаслужачыя, у тым ліку звольненыя ў запас (адстаўку), асобы начальніцкага і радавога саставу арганізацый унутраных спраў і арганізацый дзяржаўнай бяспекі, якія праходзілі ў перыяд Вялікай Айчыннай вайны службу ў гарадах, уздел у абароне якіх запічываецца ў выслугу гадоў для прызначэння пенсіі на льготных умовах, якія ўстаноўлены для ваеннаслужачых ваісковых часцей дзеючай арміі;

2.3. асобы вольнанаёмнага саставу Савецкай Арміі, Ваенна-Марскога Флоту, ваіскаў і арганізацый унутраных спраў, арганізацый дзяржаўнай бяспекі, якія займалі ў перыяд Вялікай Айчыннай вайны штатныя пасады ў ваісковых частках, штабах і ўстановах, што ўваходзілі ў склад дзеючай арміі, а таксама ў гарадах, уздел у абароне якіх запічываецца ў выслугу гадоў для прызначэння пенсіі на льготных умовах, якія ўстаноўлены для ваеннаслужачых ваісковых часцей дзеючай арміі;

2.4. супрацоўнікі разведкі, контрразведкі і іншыя асобы, якія выконвалі спецыяльныя заданні ў ваісковых частках дзеючай арміі, у тым ліку працінікаў або на тэрыторыі іншых дзяржаў у перыяд Вялікай Айчыннай вайны;

2.5. работнікі спецыяльных фарміраванняў Народнага камісарыята шпітальскай АЭС, у параду, які вызначаецца Урадам Рэспублікі Беларусь па ўзгадненню з Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь.

Арткул 4. Асноўныя катэгорыі грамадзян, якія маюць права на сацыяльныя ільготы

Права на сацыяльныя ільготы ў адпаведнасці з гэтым Законом маюць:

- Героі Беларусі, Героі Савецкага Саюза, Героі Сацыялістычнай Працы, поўныя кавалеры ордэнаў Айчыны, Славы, Працоўнай Славы.
- Удзельнікі Вялікай Айчыннай вайны:

- ваеннаслужачыя, у тым ліку звольненыя ў запас (адстаўку), асобы начальніцкага і радавога саставу арганізацый унутраных спраў і арганізацый дзяржаўнай бяспекі, байцы і камандны састаў знішчальных батальёнаў, узводаў і атрадаў абароны народа, якія прымалі ўдзел у баявых аперацыях па барацьбе з дэсантмі працініка ў перыяд Вялікай Айчыннай вайны, а таксама падчас іншых баявых аперацый па абароне Айчыны, партызаны і падпольшчыкі Грамадзянскай або Вялікай Айчыннай вайны;

- ваеннаслужачыя, у тым ліку звольненыя ў запас (адстаўку), асобы начальніцкага і радавога саставу арганізацый унутраных спраў і арганізацый дзяржаўнай бяспекі, байцы і камандны састаў знішчальных батальёнаў, узводаў і атрадаў абароны народа, якія прымалі ўдзел у баявых аперацыях па барацьбе з дэсантмі працініка ў перыяд Вялікай Айчыннай вайны, а таксама падчас іншых баявых аперацый па абароне Айчыны, партызаны і падпольшчы

Пройдуць дажджы, спякота аслабне

У наступныя суткі ў Беларусі зменіцца характар надвор'я, па-ведаміла начальнік аддзела метэаралагічных прагнозаў Рэспубліканскага гідромэцэара Людміла ПАРАХУЧК.

Паводле яе слоў, у суботу кароткачасова наваліцца дажджы і пройдуць на большай частцы Брэсцкай, Гродзенскай, Мінскай і Віцебскай абласцей, а па Гомельскай і Магілёўскай абласцях — месцамі. На захадзе краіны не выключаны моцныя ліллі, дзе-нідзе і градам. Чакаецца гарачае надвор'е — ад 27 да 32 градусаў цяпла. І толькі на паўночным усходзе стане на пару градусаў халодней.

У ноч на 17 чэрвеня па тэрыторыі Беларусі пройдзе халодны атмасферны фронт, які прынесе дажджы, а спякота аслабне. Днём па ўсходу ў асобных раёнах магчымы град. Вечер паўднёвы з пераходам на заходні, умераны, пры наваліцца парывісты. Тэмпература паветра ў начныя гадзіны склэдае 14—20 градусаў цяпла, днём — 21—26 градусаў вышэй нуля і толькі на паўднёвым усходзе Гомельскай вобласці будзе па-ранейшаму гарача — ад 28 да 30 градусаў. 18 чэрвеня тэмпература крыку панізіцца, дажджы спыняцца, устапоецца умерана цёплае надвор'е.

Уначы 20 чэрвеня тэмпература паветра склэдае 7—13 градусаў цяпла. Дзень яна павяніцца да плюс 20—26 градусаў. Да канца тыдня, 21—22 чэрвеня, будзе пераважна без ападкаў, толькі па паўднёвым захаду рэспублікі пройдуць кароткачасовыя дажджы з навальніцкай. Тэмпература паветра ў начныя гадзіны склэдае 7—13 градусаў цяпла, днём — ад 20 да 26 градусаў вышэй нуля. Па Брэсцкай вобласці ў начныя гадзіны будзе плюс 10—15 градусаў, а днём паветра прагрэецца да 28 градусаў.

Таццяна ЛОБАС, БЕЛТА.

3 гонарам і адказнасцю за сваю краіну

У Брэсце адбыўся ўстаноўчы сход грамадскага аб'яднання «Белая Русь» Маскоўскага раёна. Зацверджаны статут рэбэйнай арганізацыі. Старшынёй яе стала намеснік генеральнага дырэктара ААТ «Брэсцкі панчошны камбінат» Марыя Гладун.

Адказваючы на пытанне журналіста пра стратэгічныя мэты арганізацыі і яе бліжэйшыя планы, Марыя Міхайлаўна сказала:

— Я была дэлегатам трыццаці Усебеларускага сходу. Усе падыходы, прынцыпы будаўніцтва моцнай квітнэўнай дзяржавы, выкладзеныя ў матэрыялах форуму, поўнасю падаляю. Але рэалізаваць, напоўніць зместам акрэсленае на сходы, можна хутчэй і эфектыўней, калі аб'яднаць намагаюцца большасці народа. Мы і ставім задачу — аб'яднаць тых, хто мысліць рэальна. Мы за такі дыялог з уладай, які прынесе ўзаемную карысць. Калектыўны розум удзельнікаў аб'яднання і павінен падтрымаць уладу на шляху вырашэння надзвычайных праблем. Знізу будзе відней, які закон, нарматыўны акт, паставона працуе, а які «букуе». З дапамогай грамадскага аб'яднання і можна абвясціць сваю пазіцыю, выказаць прапановы накіонт змяшчэння акцэнтаў у тым ці іншым накірунку пры вырашэнні нейкай канкрэтнай задачы.

Наш актыў — людзі-практыкі, людзі з вытворчасці. Таму мы не прымаем агітатарскія крыкі або крытыкаванства, а выступаем за канструктыўны дыялог і пошук аптымальных рашэнняў. Наступны крок аб'яднання — стварэнне прыватных арганізацый на падпрэемствах, установах, пры дававых камітэтах.

Людзі, што прыйшлі на ўстаноўчы сход, прадставілі самую розную галіну народнай гаспадаркі — прамысловасць, адукацыю, ахову здароўя, былі тут і пенсіянеры, і людзі студэнцкага ўзросту. Карэспандэнт «Звязды» пацвілаўся, што прывяло іх сюды.

Марыя КУТРОЎСКАЯ, старшынё рэбэйнай ветэранскай арганізацыі:

— Калі хочаш знайсці людзей з канструктыўнай пазіцыяй, то перш за ўсё трэба завітаць у ветэранскую арганізацыю. Мы пражылі жыццё, бачылі шмат вайны, рознага кітату перабудовы, і мы, як нікто, ведаем чаму стабільнасць, міру, устойлівага развіцця. Таму нашы ветэраны практычна аднадудна падтрымалі новую арганізацыю. У Маскоўскай раёне жыць 25

Ліст у нумар

Рэжуць... А колькі разоў памералі?

Даўно ведаю газету «Звязда», а вось пісаць не даводзілася ні разу. Зараз — расшылася, хоць і адчуваю, што гэта — нічога не зменіць...

У нас у вёсцы, з кім ні гавары, усё абруаціцца, што спілююцца дрэвы. Кажуць, што яны перахадзіваюць будаваць аграпрадот. А яны ж зусім не старэй і так упрэгожвалі выліці! Але вільца гэта яшчэ палова бяды — у ценцы вёскі расце прыгожы парк. У ім знаходзіцца абеліск загінулым воінам. Дык кажуць, што і тут усе хутка «знясучь», каб пабудавалі некалькі дмаіваў. Верць у гэтым страхата і вельмі не хочацца, але ж, калі спілююцца пачалі, то хто ведае, чым гэта скончыцца. Людзі ўсе ўзрушаны, шкадуюць абеліск, шкадуюць дрэвы, парк, сваю прыгожасць, ды толькі некуды пісаць, каб спыніць работы, нікто, владца, не адказвае. А потым можа і канцэляцыя адумаецца, разбіцца, што і дурне зрабілі, а назад нічога не вернецца. Не падлісваюся, бо баюся, што засмяюць. Адно — усю ў гэтым лісце праўда.

в. Лыцкой, Сморгонскі раён

Ад рэдакцыі. Не ў нашых правілах друкаваць анімалі. Але ў гэтым выдкуце здаюся, можна. Бо для таго, каб нешта спадваць, ні велькіга розуму, ні часу не трэба. А вось каб вырасць... Будзем спадвацца, што ў Сморгонскім раёнавакмяне прачытаць гэты ліст, зразумеюць увагу на работы, якія вядуцца ў вёсцы. Калі яны насаморч неабходныя, звязаныя з бяспечай жыцця — гэта адно... Але ж і ў гэтым выдкуце трэба б, відаць, пагаварыць з людзьмі. І ўсё растлумачыць.

ДЗВЮЖУСТУПЕНЬЧАТАЯ СІСТЭМА АДУКАЦЫІ ЗАМАЦОУВАЕЦА ЗАКАНАДАУЧА

Праект Закона «Аб вышэйшай адукацыі», які быў адобраны 14 чэрвеня Палатай прадстаўніцкай Нацыянальнага сходу ў другім чытанні, утрымлівае палажэнне пра дзвюжыступенную сістэму адукацыі ў краіне. Аб гэтым паведаміў учора на прэс-канферэнцыі старшынё Камісіі па адукацыі, культуры, навуцы і навукова-тэхнічнаму прагрэсу ніжняй палаты парламента Уладзімір Здановіч.

Ён патлумачыў, што законпраект будз'я падтрымае падрытоўку ў ВНУ спецыялістаў і магістраў. Тэрмін навучаньня ў магістратуры склэдае два дзяду гадоў (і неадзельнасці ад форм навучаньня) у будзельнае «ад складанасці спецыяльнасці».

Магістратура будз'я рыхтваецца тых, хто збярэецца пасля яе заканчэння «займацца навукова-даследчай дзейнасцю» ў аспірантурі і выкладчы ў ВНУ. Выпускнікі магістратуры «могуць ісці ва ўніверсітэты, інстытуты і выкладчы». Акрамя таго, маладыя людзі могуць пасля заканчэння магістратуры «паісці на вытворчасці». Пасля магістратуры можна ісці працаваць з улікам спецыяльнасці, якая была атрымана ў мінулыя 5—6 гадоў».

Законпраект, паводле слоў Уладзіміра Здановіча, таксама ўтрымлівае пералік ВНУ, якія могуць існаваць у Беларусі. Гэта профільныя ўніверсітэты (акадэміі, кансерваторыі), інстытуты і вышэйшыя каледжы.

У дакуменце ўтрымліваецца палажэнне аб тым, што пераможцы міжнародных і рэспубліканскіх алімпіяд могуць паступаць у ВНУ без конкурсу. У выдкуце адсутнасці такой нормы, на думку парламента-

Закон Рэспублікі Беларусь І ГАРАНТЫЯХ ДЛЯ АСОБНЫХ КАТЭГОРІЙ ГРАМАДЗЯН

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й і 2-й стар.) абавязку ваеннай службы (службовыя абавязкі), акрамя выпадкаў, калі інваліднасць наступіла ў выніку проціпраўных дзеянняў, па прычыне алкагольнага, наркатычнага, таскіснага ап'янення, членашкодніцтва.

9. Права на 50-працэнтную скідку з кошту праезду аднаго разу ў год на ўнутраных лініях аўтамабільнага і аўтамабільнага пасажырскага транспарту агульнага карыстання рэгулярных міжгародніх зносінаў, у пасажырскай цягнічак або вагонах фарміравання Беларускай чыгункі на ўнутрырэспубліканскіх зносінах мае асоба, якая суправаджае інваліда І групы з ліку асоб, указаных у падпунктах 8.1—8.5 пункта 8 гэтага артыкула, па накіраванню дзяржаўнай арганізацыі аховы здароўя да месца аказання медыцынскай дапамогі і назад.

10. Права на праезд з аплатай па льготнаму тарыфу ў пасажырскай цягнічак і вагонах фарміравання Беларускай чыгункі ва ўнутрырэспубліканскіх зносінах і на ўнутраных лініях аўтамабільнага пасажырскага транспарту агульнага карыстання рэгулярных міжгародніх зносінаў маюць дзедзі ва ўзросце ад 5 да 10 гадоў.

ГЛАВА 4 ІЛЬГОТЫ ПА АПЛАЦЕ ЗА ТЭХНІЧНАЕ АБСЛУГОВАННЕ, КАРЫСТАННЕ ЖЫЛЫМІ ПАМЯШКАННЯМІ І КАМУНАЛЬНЫМІ ПАСЛУГАМ.

Артыкул 16. Ільготы па аплаце за тэхнічнае абслугованне, карыстанне жылымі памяшканнямі і камунальнымі паслугамі

1. Вызваляюцца ад платы за тэхнічнае абслугованне (і/або) карыстанне жылым памяшканнем у межах 20 квадратных метраў агульнай плошчы займаемага жыллага памяшкання:

1. Героі Беларусі, Героі Савецкага Саюза, а таксама Героі Сацыялістычнай Працы — удзельнікі Вялікай Айчыннай вайны, поўныя кавалеры ордэнаў Айчыны, Славы;
2. Героі Беларусі, Героі Савецкага Саюза, а таксама Героі Сацыялістычнай Працы — удзельнікі Вялікай Айчыннай вайны, поўныя кавалеры ордэнаў Айчыны, Славы;
3. Інваліды І і ІІ групы, якія маюць працаздольныя члены сям'і, абавязаныя па закону іх утрымліваць, і якія пражываюць адны або сумесна з жонкай (мужам);
4. Героі Беларусі, Героі Савецкага Саюза, а таксама Героі Сацыялістычнай Працы — удзельнікі Вялікай Айчыннай вайны, поўныя кавалеры ордэнаў Айчыны, Славы;
5. Інваліды І і ІІ групы, якія маюць працаздольныя члены сям'і, абавязаныя па закону іх утрымліваць, і якія пражываюць адны або сумесна з жонкай (мужам);
6. Героі Беларусі, Героі Савецкага Саюза, а таксама Героі Сацыялістычнай Працы — удзельнікі Вялікай Айчыннай вайны, поўныя кавалеры ордэнаў Айчыны, Славы;
7. Інваліды І і ІІ групы, якія маюць працаздольныя члены сям'і, абавязаныя па закону іх утрымліваць, і якія пражываюць адны або сумесна з жонкай (мужам);
8. Інваліды І і ІІ групы, якія маюць працаздольныя члены сям'і, абавязаныя па закону іх утрымліваць, і якія пражываюць адны або сумесна з жонкай (мужам);
9. Інваліды І і ІІ групы, якія маюць працаздольныя члены сям'і, абавязаныя па закону іх утрымліваць, і якія пражываюць адны або сумесна з жонкай (мужам);
10. Інваліды І і ІІ групы, якія маюць працаздольныя члены сям'і, абавязаныя па закону іх утрымліваць, і якія пражываюць адны або сумесна з жонкай (мужам);
11. Інваліды І і ІІ групы, якія маюць працаздольныя члены сям'і, абавязаныя па закону іх утрымліваць, і якія пражываюць адны або сумесна з жонкай (мужам);
12. Інваліды І і ІІ групы, якія маюць працаздольныя члены сям'і, абавязаныя па закону іх утрымліваць, і якія пражываюць адны або сумесна з жонкай (мужам);
13. Інваліды І і ІІ групы, якія маюць працаздольныя члены сям'і, абавязаныя па закону іх утрымліваць, і якія пражываюць адны або сумесна з жонкай (мужам);
14. Інваліды І і ІІ групы, якія маюць працаздольныя члены сям'і, абавязаныя па закону іх утрымліваць, і якія пражываюць адны або сумесна з жонкай (мужам);
15. Інваліды І і ІІ групы, якія маюць працаздольныя члены сям'і, абавязаныя па закону іх утрымліваць, і якія пражываюць адны або сумесна з жонкай (мужам);
16. Інваліды І і ІІ групы, якія маюць працаздольныя члены сям'і, абавязаныя па закону іх утрымліваць, і якія пражываюць адны або сумесна з жонкай (мужам);
17. Інваліды І і ІІ групы, якія маюць працаздольныя члены сям'і, абавязаныя па закону іх утрымліваць, і якія пражываюць адны або сумесна з жонкай (мужам);
18. Інваліды І і ІІ групы, якія маюць працаздольныя члены сям'і, абавязаныя па закону іх утрымліваць, і якія пражываюць адны або сумесна з жонкай (мужам);
19. Інваліды І і ІІ групы, якія маюць працаздольныя члены сям'і, абавязаныя па закону іх утрымліваць, і якія пражываюць адны або сумесна з жонкай (мужам);
20. Інваліды І і ІІ групы, якія маюць працаздольныя члены сям'і, абавязаныя па закону іх утрымліваць, і якія пражываюць адны або сумесна з жонкай (мужам);
21. Інваліды І і ІІ групы, якія маюць працаздольныя члены сям'і, абавязаныя па закону іх утрымліваць, і якія пражываюць адны або сумесна з жонкай (мужам);
22. Інваліды І і ІІ групы, якія маюць працаздольныя члены сям'і, абавязаныя па закону іх утрымліваць, і якія пражываюць адны або сумесна з жонкай (мужам);
23. Інваліды І і ІІ групы, якія маюць працаздольныя члены сям'і, абавязаныя па закону іх утрымліваць, і якія пражываюць адны або сумесна з жонкай (мужам);
24. Інваліды І і ІІ групы, якія маюць працаздольныя члены сям'і, абавязаныя па закону іх утрымліваць, і якія пражываюць адны або сумесна з жонкай (мужам);
25. Інваліды І і ІІ групы, якія маюць працаздольныя члены сям'і, абавязаныя па закону іх утрымліваць, і якія пражываюць адны або сумесна з жонкай (мужам);
26. Інваліды І і ІІ групы, якія маюць працаздольныя члены сям'і, абавязаныя па закону іх утрымліваць, і якія пражываюць адны або сумесна з жонкай (мужам);
27. Інваліды І і ІІ групы, якія маюць працаздольныя члены сям'і, абавязаныя па закону іх утрымліваць, і якія пражываюць адны або сумесна з жонкай (мужам);
28. Інваліды І і ІІ групы, якія маюць працаздольныя члены сям'і, абавязаныя па закону іх утрымліваць, і якія пражываюць адны або сумесна з жонкай (мужам);
29. Інваліды І і ІІ групы, якія маюць працаздольныя члены сям'і, абавязаныя па закону іх утрымліваць, і якія пражываюць адны або сумесна з жонкай (мужам);
30. Інваліды І і ІІ групы, якія маюць працаздольныя члены сям'і, абавязаныя па закону іх утрымліваць, і якія пражываюць адны або сумесна з жонкай (мужам);
31. Інваліды І і ІІ групы, якія маюць працаздольныя члены сям'і, абавязаныя па закону іх утрымліваць, і якія пражываюць адны або сумесна з жонкай (мужам);
32. Інваліды І і ІІ групы, якія маюць працаздольныя члены сям'і, абавязаныя па закону іх утрымліваць, і якія пражываюць адны або сумесна з жонкай (мужам);
33. Інваліды І і ІІ групы, якія маюць працаздольныя члены сям'і, абавязаныя па закону іх утрымліваць, і якія пражываюць адны або сумесна з жонкай (мужам);
34. Інваліды І і ІІ групы, якія маюць працаздольныя члены сям'і, абавязаныя па закону іх утрымліваць, і якія пражываюць адны або сумесна з жонкай (мужам);
35. Інваліды І і ІІ групы, якія маюць працаздольныя члены сям'і, абавязаныя па закону іх утрымліваць, і якія пражываюць адны або сумесна з жонкай (мужам);
36. Інваліды І і ІІ групы, якія маюць працаздольныя члены сям'і, абавязаныя па закону іх утрымліваць, і якія пражываюць адны або сумесна з жонкай (мужам);
37. Інваліды І і ІІ групы, якія маюць працаздольныя члены сям'і, абавязаныя па закону іх утрымліваць, і якія пражываюць адны або сумесна з жонкай (мужам);
38. Інваліды І і ІІ групы, якія маюць працаздольныя члены сям'і, абавязаныя па закону іх утрымліваць, і якія пражываюць адны або сумесна з жонкай (мужам);
39. Інваліды І і ІІ групы, якія маюць працаздольныя члены сям'і, абавязаныя па закону іх утрымліваць, і якія пражываюць адны або сумесна з жонкай (мужам);
40. Інваліды І і ІІ групы, якія маюць працаздольныя члены сям'і, абавязаныя па закону іх утрымліваць, і якія пражываюць адны або сумесна з жонкай (мужам);
41. Інваліды І і ІІ групы, якія маюць працаздольныя члены сям'і, абавязаныя па закону іх утрымліваць, і якія пражываюць адны або сумесна з жонкай (мужам);
42. Інваліды І і ІІ групы, якія маюць працаздольныя члены сям'і, абавязаныя па закону іх утрымліваць, і якія пражываюць адны або сумесна з жонкай (мужам);
43. Інваліды І і ІІ групы, якія маюць працаздольныя члены сям'і, абавязаныя па закону іх утрымліваць, і якія пражываюць адны або сумесна з жонкай (мужам);
44. Інваліды І і ІІ групы, якія маюць працаздольныя члены сям'і, абавязаныя па закону іх утрымліваць, і якія пражываюць адны або сумесна з жонкай (мужам);
45. Інваліды І і ІІ групы, якія маюць працаздольныя члены сям'і, абавязаныя па закону іх утрымліваць, і якія пражываюць адны або сумесна з жонкай (мужам);
46. Інваліды І і ІІ групы, якія маюць працаздольныя члены сям'і, абавязаныя па закону іх утрымліваць, і якія пражываюць адны або сумесна з жонкай (мужам);
47. Інваліды І і ІІ групы, якія маюць працаздольныя члены сям'і, абавязаныя па закону іх утрымліваць, і якія пражываюць адны або сумесна з жонкай (мужам);
48. Інваліды І і ІІ групы, якія маюць працаздольныя члены сям'і, абавязаныя па закону іх утрымліваць, і якія пражываюць адны або сумесна з жонкай (мужам);
49. Інваліды І і ІІ групы, якія маюць працаздольныя члены сям'і, абавязаныя па закону іх утрымліваць, і якія пражываюць адны або сумесна з жонкай (мужам);
50. Інваліды І і ІІ групы, якія маюць працаздольныя члены сям'і, абавязаныя па закону іх утрымліваць, і якія пражываюць адны або сумесна з жонкай (мужам);
51. Інваліды І і ІІ групы, якія маюць працаздольныя члены сям'і, абавязаныя па закону іх утрымліваць, і якія пражываюць адны або сумесна з жонкай (мужам);
52. Інваліды І і ІІ групы, якія маюць працаздольныя члены сям'і, абавязаныя па закону іх утрымліваць, і якія пражываюць адны або сумесна з жонкай (мужам);
53. Інваліды І і ІІ групы, якія маюць працаздольныя члены сям'і, абавязаныя па закону іх утрымліваць, і якія пражываюць адны або сумесна з жонкай (мужам);
54. Інваліды І і ІІ групы, якія маюць працаздольныя члены сям'і, абавязаныя па закону іх утрымліваць, і якія пражываюць адны або сумесна з жонкай (мужам);
55. Інваліды І і ІІ групы, якія маюць працаздольныя члены сям'і, абавязаныя па закону іх утрымліваць, і якія пражываюць адны або сумесна з жонкай (мужам);
56. Інваліды І і ІІ групы, якія маюць працаздольныя члены сям'і, абавязаныя па закону іх утрымліваць, і якія пражываюць адны або сумесна з жонкай (мужам);
57. Інваліды І і ІІ групы, якія маюць працаздольныя члены сям'і, абавязаныя па закону іх утрымліваць, і якія пражываюць адны або сумесна з жонкай (мужам);
58. Інваліды І і ІІ групы, якія маюць працаздольныя члены сям'і, абавязаныя па закону іх утрымліваць, і якія пражываюць адны або сумесна з жонкай (мужам);
59. Інваліды І і ІІ групы, якія маюць працаздольныя члены сям'і, абавязаныя па закону іх утрымліваць, і якія пражываюць адны або сумесна з жонкай (мужам);
60. Інваліды І і ІІ групы, якія маюць працаздольныя члены сям'і, абавязаныя па закону іх утрымліваць, і якія пражываюць адны або сумесна з жонкай (мужам);
61. Інваліды І і ІІ групы, якія маюць працаздольныя члены сям'і, абавязаныя па закону іх утрымліваць, і якія пражываюць адны або сумесна з жонкай (мужам);
62. Інваліды І і ІІ групы, якія маюць працаздольныя члены сям'і, абавязаныя па закону іх утрымліваць, і якія пражываюць адны або сумесна з жонкай (мужам);
63. Інваліды І і ІІ групы, якія маюць працаздольныя члены сям'і, абавязаныя па закону іх утрымліваць, і якія пражываюць адны або сумесна з жонкай (мужам);
64. Інваліды І і ІІ групы, якія маюць працаздольныя члены сям'і, абавязаныя па закону іх утрымліваць, і якія пражываюць адны або сумесна з жонкай (мужам);
65. Інваліды І і ІІ групы, якія маюць працаздольныя члены сям'і, абавязаныя па закону іх утрымліваць, і якія пражываюць адны або сумесна з жонкай (мужам);
66. Інваліды І і ІІ групы, якія маюць працаздольныя члены сям'і, абавязаныя па закону іх утрымліваць, і якія пражываюць адны або сумесна з жонкай (мужам);
67. Інваліды І і ІІ групы, якія маюць працаздольныя члены сям'і, абавязаныя па закону іх утрымліваць, і якія пражываюць адны або сумесна з жонкай (мужам);
68. Інваліды І і ІІ групы, якія маюць працаздольныя члены сям'і, абавязаныя па закону іх утрымліваць, і якія пражываюць адны або сумесна з жонкай (мужам);
69. Інваліды І і ІІ групы, якія маюць працаздольныя члены сям'і, абавязаныя па закону іх утрымліваць, і якія пражываюць адны або сумесна з жонкай (мужам);
70. Інваліды І і ІІ групы, якія маюць працаздольныя члены сям'і, абавязаныя па закону іх утрымліваць, і якія пражываюць адны або сумесна з жонкай (мужам);
71. Інваліды І і ІІ групы, якія маюць працаздольныя члены сям'і, абавязаныя па закону іх утрымліваць, і якія пражываюць адны або сумесна з жонкай (мужам);
72. Інваліды І і ІІ групы, якія маюць працаздольныя члены сям'і, абавязаныя па закону іх утрымліваць, і якія пражываюць адны або сумесна з жонкай (мужам);
73. Інваліды І і ІІ групы, якія маюць працаздольныя члены сям'і, абавязаныя па закону іх утрымліваць, і якія пражываюць адны або сумесна з жонкай (мужам);
74. Інваліды І і ІІ групы, якія маюць працаздольныя члены сям'і, абавязаныя па закону іх утрымліваць, і якія пражываюць адны або сумесна з жонкай (мужам);
75. Інваліды І і ІІ групы, якія маюць працаздольныя члены сям'і, абавязаныя па закону іх утрымліваць, і якія пражываюць адны або сумесна з жонкай (мужам);
76. Інваліды І і ІІ групы, якія маюць працаздольныя члены сям'і, абавязаныя па закону іх утрымліваць, і якія пражываюць адны або сумесна з жонкай (мужам);
77. Інваліды І і ІІ групы, якія маюць працаздольныя члены сям'і, абавязаныя па закону іх утрымліваць, і якія пражываюць адны або сумесна з жонкай (мужам);
78. Інваліды І і ІІ групы, якія маюць працаздольныя члены сям'і, абавязаныя па закону іх утрымліваць, і якія пражываюць адны або сумесна з жонкай (мужам);
79. Інваліды І і ІІ групы, якія маюць працаздольныя члены сям'і, абавязаныя па закону іх утрымліваць, і якія пражываюць адны або сумесна з жонкай (мужам);
80. Інваліды І і ІІ групы, якія маюць працаздольныя члены сям'і, абавязаныя па закону іх утрымліваць, і якія пражываюць адны або сумесна з жонкай (мужам);
81. Інваліды І і ІІ групы, якія маюць працаздольныя члены сям'і, абавязаныя па закону іх утрымліваць, і якія пражываюць адны або сумесна з жонкай (мужам);
82. Інваліды І і ІІ групы, якія маюць працаздольныя члены сям'і, абавязаныя па закону іх утрымліваць, і якія пражываюць адны або сумесна з жонкай (мужам);
83. Інваліды І і ІІ групы, якія маюць працаздольныя члены сям'і, абавязаныя па закону іх утрымліваць, і якія пражываюць адны або сумесна з жонкай (мужам);
84. Інваліды І і ІІ групы, якія маюць працаздольныя члены сям'і, абавязаныя па закону іх утрымліваць, і якія пражываюць адны або сумесна з жонкай (мужам);
85. Інваліды І і ІІ групы, якія маюць працаздольныя члены сям'і, абавязаныя па закону іх утрымліваць, і якія пражываюць адны або сумесна з жонкай (мужам);
86. Інваліды І і ІІ групы, якія маюць працаздольныя члены сям'і, абавязаныя па закону іх утрымліваць, і якія пражываюць адны або сумесна з жонкай (мужам);
87. Інваліды І і ІІ групы, якія маюць працаздольныя члены сям'і, абавязаныя па закону іх утрымліваць, і якія пражываюць адны або сумесна з жонкай (мужам);
88. Інваліды І і ІІ групы, якія маюць працаздольныя члены сям'і, абавязаныя па закону іх утрымліваць, і якія пражываюць адны або сумесна з жонкай (мужам);
89. Інваліды І і ІІ групы, якія маюць працаздольныя члены сям'і, абавязаныя па закону іх утрымліваць, і якія пражываюць адны або сумесна з жонкай (мужам);
90. Інваліды І і ІІ групы, якія маюць працаздольныя члены сям'і, абавязаныя па закону іх утрымліваць, і якія пражываюць адны або сумесна з жонкай (мужам);
91. Інваліды І і ІІ групы, якія маюць працаздольныя члены сям'і, абавязаныя па закону іх утрымліваць, і якія пражываюць адны або сумесна з жонкай (мужам);
92. Інваліды І і ІІ групы, якія маюць працаздольныя члены сям'і, абавязаныя па закону іх утрымліваць, і якія пражываюць адны або сумесна з жонкай (мужам);
93. Інваліды І і ІІ групы, якія маюць працаздольныя члены сям'і, абавязаныя па закону іх утрымліваць, і якія пражываюць адны або сумесна з жонкай (мужам);
94. Інваліды І і ІІ групы, якія маюць працаздольныя члены сям'і, абавязаныя па закону іх утрымліваць, і якія пражываюць

Наш культурны асяродак

ЖЫВАНДОЛЯ

Выпуск № 4 (9).

«ІДЗІ ЗАЎЖДЫ ДАРОГАЙ ДАБРЫНІ»

У Меднаўскай сярэдняй школе Брэсцкага раёна працуе невідуччы настаўнік

Але спачатку колькі слоў пра яго, Мікалая Апановіча, сястру Ганну. Ну хто б угадаў у гэтай стройнай прывабнай сміялівай 23-гадовай дзяўчыне маці траіх дзяцей? Старэйшай не дачушы ўжо пяць гадоў. Маладая маці не толькі дзетка выходзіла, але і прапрабам на будаўніцтва свайго дома часта выступае, бо муж вельмі заняты на працы. Яна ў вялікай цяпцы гуркі вырощае, каб былі грошы на заканчэнне і абсталяванне новага жылля. Яна жыве за васьмем кіламетраў, але на сваёй машыне за дзень паспявае і маці, і брата наведваць, бо Ганна яму па-ранейшаму найлепшая сяброўка і апора.

Мікалай страціў зрок, калі яму не споўнілася яшчэ і 15 гадоў. Да гэтага таксама былі сур'ёзныя праблемы з вачамі, але са школьнай праграмай спраўляўся, словам, чытаў і пісаць мог самастойна. Паступова хвароба прагрэсавала, і ў 1998 годзе хлопца перастаў бачыць. Дзевяты, дзесяты класы ён праяздзеў дома. У Медна была тры базавая школа, у дзевяты клас дзеці ішлі ў Знаменку, а яму давалося застацца ў хаце. Былі і хвіліны адчаю, і замкнутасці. Але маці, успомніўшы, што некалі сын прасіў купіць яму гармонік, худзенька купіла інструмент хоць і ў слабой надзеі на нейкую дапамогу. І дапамагло. Музыка нібы вярнула яго да жыцця. Хлопец раптам пасталеў, сабраўся з духам і пачаў займацца вучыцца. Калі захочае назаўваж дасягнуць, заўсёды знойдзеш спосаб.

Анота на нейкі час стала яго вачамі. Яна прыходзіла са школы і вучыла ўсе ўрокі ўсюль. Яны да гэтай пары ўспамінаюць, як чыталі «Вайну і мір» яе голасам. З матэматыкай было складаней, але потым і да дакладных навук прывыкаліся. З дапамогай сястры Коля прайшоў усе курс і здаў экстарнавыя экзамены за 10-ы клас.

Да таго часу ў Медна адчынілася сярэдняя школа, і ў 11-ы клас яны пайшлі разам. І клас стаў першым выпускам свайёй школы XXI стагоддзя і першым у раёне па колькасці паступленняў у ВНУ. Родная школакая яны дагэтуль ганарачка. Разам з атэстатам Мікалай Апановіч атрымаў залаты медаль. Паступіў, як і хацеў, на гістарычны факультэт Брэсцкага дзяржаўнага ўніверсітэта. Адрэа купіў лічбавы дыктафон, каб запісваць лекцыі, паступова асвоіў камп'ютар, потым стаў заказваць у Мінску, Маскве, Санкт-Пецярбургу спецыяльную арганічную літаратуру. Універсітэт скончыў з «чырвоным» дыпломам, паралельна атрымаў яшчэ адну вышэйшую адукацыю. Працаваць вярнуўся ў сваю родную Меднаўскую школу.

Малады настаўнік ведаў, што цяперашнія школьнікі не вельмі захапляюцца гісторыяй. Пакаленне, выхаванае на камп'ютарна-экраннай эстэтыцы, яшчэ трэба зацікавіць навукай пра даўніну. І першыя заняткі менавіта сапраўды зацікавілі — расказваў сабыта неверагодныя, займальныя, дэтэктыўныя гісторыі з далёкага і недалёкага мінулага. Бывала, што дзеці нават не верылі, думалі: настаўнік выдумляе або прыкарошвае падзеі. А калі ён стаў называць крыніцы і прапана-

ваў прачытаць і ўпэўніцца самім, прачыталі, не папелінаваліся, і запавяжалі. Тым часам самі не заўважалі, які зацікавіліся, сталі праяўляць інтарс. Ён і выкладае ў класах з пашыбленым вывучэннем гісторыі. Вынікі работы ўдзельнічае, як скажуць, зала намеснік дырэктара па вучэбнай рабоце школы Людміла Плякунова. Вучань, які ў дзевятым класе здаў экзамен па гісторыі на пяць балаў, пасля году заняткаў з Мікалаем Васільевічам на выпускным экзамене сёлета атрымаў дзевятку.

Сам Мікалай Апановіч работай задаволены. Кажы, на памяць сабе пакінуў нават кантрольную работу дзесяцікласніка па гісторыі Вялікага княства Літоўскага, бо зроблена яна на ўзроўні недзе чацвёртага курсу ўніверсітэта. Працуюць на ўроках калі яны з вучнямі на самых сучасных метадах. Восць толькі камп'ютары ў школе стаяць, таму не заўсёды бывае магчымасць паказаць і выкарыстаць усё, што ёсць у праграмах і напрацоўках маладога настаўніка. Ішчы ён заклапочаны тым, што МРЭК не дазваляе яму працаваць на поўную ставку. Восць так. Іншыя крыўдзіцца на назвыяныя камісіі, што выстаўляюць групу інваліднасі, якая вымушае больш працаваць, а ён хацеў бы працаваць больш. Усё ж да гэтага ёсць.

Людміла Плякунова расказвала, як паважае Мікалая і калегі, і вучні. Па-першае, ён вельмі адукаваны і надарытычны спецыяліст. А па-другое, цылыя асоба, надзвычай моцны і надзейны чалавек. «Не паварочываецца язык называць Мікалая чалавекам з абмежаванымі магчымасцямі», — сказала Людміла Аляксандраўна. — Бо на шляху дабраці, аптымізму, таварыскасці яго магчымасці неабмежаваныя. Ён па голасе адрэаў беспамылкова вызначае стан, настроі чалавека. Здаецца, ніякі выгляд не падае, што маееш нейкія асабістыя праблемы. А Мікалай абавязкова спытае: «Што здарылася?» Здзіўляешся, які глыбока бачыць невідучы чалавек, і вымаўляе звычайна: «Так, нічога асаблівага». А ён падкрэсліць і расцягне: «Вось іменна: нічо-га а-саб-лі-ва-га!» І адрэаў станаўчыця няёмка, што нейкія свае імзэрныя жыццёвыя праблемы ты ўзводзіў у ранг найважнейшых. І тут жа на змену эмоцыям уключаюцца магіз, разумееш, што людзі, бывае, спраўляліся і не з такімі цяжкасцямі. Вы ведаеце, гэты шчасце, што побач з намі працуюць такія чалавек!»

Яшчэ Людміла Плякунова расказвала, які станоўчы ўплыў аказвае настаўнік на сваіх вучняў. Яны з вялі-

кай ахвотай вядуць яго на ўрок, з урока, часта праводзяць дадому. Наважліва. Тым часам самі не заўважалі, які зацікавіліся, сталі праяўляць інтарс. Ён і выкладае ў класах з пашыбленым вывучэннем гісторыі. Вынікі работы ўдзельнічае, як скажуць, зала намеснік дырэктара па вучэбнай рабоце школы Людміла Плякунова. Вучань, які ў дзевятым класе здаў экзамен па гісторыі на пяць балаў, пасля году заняткаў з Мікалаем Васільевічам на выпускным экзамене сёлета атрымаў дзевятку.

«Маладзечна-2007» ЯНА БУДЗЕ СПЯВАЦЬ

Алеся Кульша выйшла на фестывальную сцэну як пераможца Нацыянальнага конкурсу маладых выканаўцаў. А што ж сам конкурс? Прайшоў раней, яшчэ ўвесну, на фестываль прыйшла сама я прыёмная яго частка — песні ў выкананні лепшых і іх узнагароджаны. Тут многіх уразілі дзве навіны, як гэта звычайна бывае, — адна добрая, другая не вельмі. Добра для маладзечанцаў тое, што ўпершыню за ўсе гады, калі праводзіўся конкурс, на ім перамагла іх зямлячка Алеся Кульша. Журы прысудзіла ёй гран-пры. Толькі, на жаль, сёлета пераможцу вішчуецца без наіда дарагіх падарункаў, якія былі ў папярэднія гады. Зрэшты, ад гэтага яе поспех не становіцца менш значным для людзей, якія адкрылі для сябе новае імя.

— Алеся, пра сваю перамогу стала вядома адрэаў пасля конкурсу, які прайшоў у Маладзечна яшчэ ў красавіку. Гэтая навіна, напэўна, хутка распаўсюдзілася па гарадзе. Як яе ўспрынялі вашы землякі?

— Было многа тэлефанаванняў, шмат добрых слоў. Самае смешнае, што мяне вішчалі з машынай... А яе сёлета няма ў якасці прыза.

— У папярэднія гады пераможца Нацыянальнага конкурсу атрымліваў магчымасць прадстаўляць краіну на «Славянскім базары ў Віцебску»... Вы хацелі б сябе там паспрабаваць?

— Магчыма. Але сёлета адбор на яго ўжо быў завершаны. Далей — будзе бачна. Наперад загадваць не буду.

— Вы паспелі паўдзельнічаць у многіх конкурсах. Што яны даюць маладому артысту?

— Гэта праверка сябе, загартоўка. Я думаю, што конкурсы — доб-

рая школа, праз якую артыст павінен прайсці.

— На конкурсе ў Стоўбцах вы спявалі песню на рускай мове. Тут вы выбралі песню «Я буду спяваць» сваёй зямлячкі, кампазітара Алены Атрашкевіч, на словы Таццяны Мушынскай. Ці падабаецца вам спяваць па-беларуску?

— Падабаецца, але спяваць мне даводзіцца на розных мовах — і на рускай, і на англійскай. Песню «Я буду спяваць» я нават не выбіраю. Мне яе прапанавала Алена Віктарыяна. Сказала, што дзесяць гадоў лжала гэтая песня, ніхто за яе не браўся. Вырашылі паспрабаваць — магчыма, атрымаецца. Яна сапраўды атрымаецца. Песня мне вельмі падабаецца. І сэнс у яе такі, што падабны на маё жыццё...

— Вы пераканалі журы ў тым, што «будзеце спяваць». Ішлі на маладзечанскі конкурс па пера-

могу?

— Мае бацькі не маюць адносінаў да музыкі, але падтрымлівалі

маё жаданне вучыцца спяваць. Яно праявілася, калі я стала ўдзельніцай у самадзейнасці. Потым я скончыла эстраднае аддзяленне Гродзенскага каледжа мастацтваў. Адначасова працавала салісткай аркестра Гродзенскай філармоніі, спявала джаз.

— Любіце джаз?

— Так, вельмі. З задавальненнем спявала яго ў аркестры, а потым Мікалай Федарчык мяне запрасіў у эстрадна-джазавыя калектывы ўніверсітэцкай культуры. Часам даводзілася джаз вучыцца на карпаратыўных вечаронах разам з сябрамі — яны ігралі, я спявала. Дома займаюся, у студыі джаз спяваю, каб не заставацца ў ваканым плане, а развівацца далей. Джаз гэтым прычына. А яшчэ мне падабаецца цыганская музыка. Здаецца, яна ў нечым блізка да джазу. Я гэта адчула, калі стала салісткай цыганскага шоу «Анюра», дзе працавала мае сябры. Яны мне прапанавалі далучыцца, я пагадзілася. Цыганская музыка таксама лягла мне на душу.

— А чаму вы пасля Гродна вярнуліся ў родны горад?

— Вырасла пераехаць бліжэй да Мінска — у сталіцы ўсё ж больш магчымасцяў для артыста. У Маладзечна я вяду заняткі ў дзіцячым студыі. Гэта праца не перашкаджае ўласнаму развіццю, наадварот, падтуркуевае да яго. З дзясцім прыёмна займацца, дзяліцца сваім майстэрствам — яны вельмі ўдзячныя, шчырыя. Я ад гэтага атрымліваю задавальненне. Канешне, мне шмат што хацелася б змяніць у сваім жыцці, хаце-

— Але ж у нас зараз нейкі музычны бум — усё шукаюць таленты, імкнучыся іх прасоўваць. У вас жа з голасам усё ў парадку...

— А голас у нас сёння не так і важны, і ўвогуле ў сённяшняй музыцы гэта не заўсёды паказчык для выхаду на сцэну. На камп'ютары ўсе можна зрабіць — і голас таксама. Галюнае — ноі ад вушэй і грошы.

— Вы маеце на ўвазе грошы на напрацоўку рэпертуару, падрыхтоўку альбома, прасоўванне песень?

— Канешне. Хто з артыстаў не марыць зрабіць сольную праграму? І мне б хацелася. Але на гэта патрэбны час, патрэбны аўтары. Сваіх аўтараў у мяне пакуль няма. Толькі Атрашкевіч падавала ладна песню, за што я ёй вельмі ўдзячна. Гэта песня патрапіла ў аэблчак у адносінах да мяне. Я проста жыву ў музыцы і не ўяўляю сабе без яе.

Ларыса ЦІМОШЫК.

Анталогія беларускай песні МАЁЙ КАХАНЦЫ

Песня «Маёй каханцы» увайшла ў ваканальны цыкл «Край ясназоры», што напісаў Эдуард Зарыцкі да 120-й гадавіны Якуба Коласа. Вальсавая мройнасць, якую нясе музыка цыкла, паглыбляе разважлівую настрой лірычнага героя песні і робіць яго элітным з наваколлем, духоўна непарулівым. Дзяржаўны эстрадна-сімфанічны аркестр Беларусі пад кіраўніцтвам Міхаіла Фінбергера падрыхтаваў канцэртную праграму да юбілея на родных песняроў. Восенню 2002 года ён з поспехам выканаў ваканальны цыкл «Край ясназоры» Эдуарда Зарыцкага і Якуба Коласа.

Верш Якуба Коласа Музыка Эдуарда Зарыцкага Міхась ШАВЫРКІН.

Не спяшашчыся
Я пайду да яе, да ка-ха-най ма-ей, Каб ізноў я-е го-лас па-чуць

Ня-жай дум-кі ма-е па-бя-гуць ча-ра-дой, Як ча-род-ка-мі хмар-кі плы-вуць.

Прыпеў:
І я во-лю ім дам, дзе ім лю-ба ля-цець, Як ля-та-лі, бы-ва-ла, даў-ней

Па-ля-чу з і-мі сам, буду-пес-ні там пець, Каб ад-чуць сва-ё шчас-це паў-ней.

—ней. І я чуць сва-ё шчас-це паў-ней.

Я пайду да яе, да каханай маёй, Каб ізноў яе голас пачуць. Няжай думкі мае пабегуць чарадой, Як чародкі хмары плывуць.

Прыпеў:
І я волю ім дам, дзе ім любя ляцець, Як ятлі, бывала, даўней. Палючы з імі сам, буду песні там пець, Каб адчуць сваё шчасце паўней.

Не скажу толькі я, што мне любя яна І як добра мне з ёю пабыць, Бо каханка мая, мая радасць — сасна, Што пры лесе, як панна стаіць. Прыпеў.

Чацвёрта на адну п'есу

Дзесяць дзён у Мінску яшчэ не страціў свет, але... Чытаў драматычны з Вялікабрытаніі, Германіі, Уганды і беларус Андрэй Курэйчык правалі ў сталіцы Беларусі другі этап праекта «Лондан—Мінск—Кампала—Берлін». Паводле праекта, які падтрымлівае Лонданскі ўніверсітэт, павінен з'явіцца чатыры п'есы, створаныя ў кожнай з краін. Госці паспелі шмат што паглядзець.

ДОБРЫЯ ЛЮДЗІ Тата і Марыя

Мой тата шмат у што верыў. Ён верыў у Беларусь і беларускую мову. Верыў, што ён назаўсёды застанецца ў нашай літаратуры. Верыў, што пісаць кнігі — ягонае прызвание, што яму наканавана быць літаратарам, што Дзева Марыя зрабіла яму такое даручэнне. Яны было лгачы, чым мне. Бо я не веру ў Беларусь, як ідаю. Бо прырода і Бог для мяне тоесныя паняткі. Бо я спадзяюся на чалавечы розум, а з-за гэтага шмат у чым і кім расчароўваюся. Але, які і тата, я вельмі любіў вобраз Дзевы Марыі, створаны хрысціянскімі мастакамі і літаратарамі.

Шурава і масаж

У радыёжурналісты — Наты Шуравай — забалела шыя. Моцна так, востра забалела, да зіхоткі шарыкаў увачу. Можна ўявіць, як заперажывала Шурава, бо для радыёжурналісты шыя — працоўны інструмент. І вырашыла Ната Шурава знайсці найлепшага масажыста для свайёй шматпакунай шыі. Патрабаванні да масажыста было шмат, таму і знайшоўся ён не адрэаў. Але ж адшуканы, і пасля першага сеанса Наташа шыя адчула палягчэнне. А вост другога сеанса ў Шуравай не было, бо з масажыстам здарылася прыемнасць. Масажыст любіў маржаванне, любіў з тоўстага лёду скажаць у пюжча-сцядзюную ваду. Ён маржаваўся цэлым зіму. Асаблівым шыкам лічылася купанне на розныя рэлігійныя святы, кшталту Калядаў ды Вялікадня. На праваслаўнае Хрысціянства і здарылася таа неспадзеўка. Калі масажыст вылазіў з ледзяной пелькі, дык незнарком скапіўся рукамі за сталёвыя парэнчы. Даленявая скюра масажыста там, на сталёвых трубах, і засталася. Масажыст згубіў свае асабістыя прылады, а журналістка Шурава згубіла масажыста, а шыя, што самае крывое і крыўднае, страціла добрага лекара-кастаправа. Такая вост просенская гісторыя адбылася ў нашай сталіцы з радыёжурналістай і масажыстам. Толькі не пераймайцеся... Рукі масажыста загіналі. Шыя радыёжурналісты вылекавалася іншым доктарам. Але ж першы масаж Ната Шурава запамінала назаўжды, бо першы масаж — гэта як страта дзявоцкасці, ці нахштат гэтага.

Вольга і шнар

Дачка Вольга вярнулася з Амерыкі. Мы сядзім у кавярні і спрабуем пагаварыць. Так склаўся, што мы мала гаворым. «Што за шнар у цябе на лобзе?» — «А-а-а... У дзяцінстве, бегла і ударылася аб дрэва, аб нізкі сук». Мне хочацца дакрануцца да шнара на лобе майі двадцятывуагадовай дачкі. «Балепа!» — «Не помню. Напэўна, балепа, крыві было шмат». Мы не ведаем, пра што нам гаварыць. Мы мала гаварылі ў гэтым жыцці. Аднаго разу мы зусім не гаварылі семнаццаць гадоў.

Юрась і рэалізм

Вопратка! Колькі пра яе сказана і напісана! Колькі грошаў на яе сыходзілі! А гэтыя тамнічныя слова «гламур» у 99% прагаворавецца менавіта пра адежку. Толькі гэтым разам я распаўведу не пра фасоны і ўзоры, не пра стылістыку і наватарства ў модзе, а пра матэрыялы. Сам я любіў лён, але ёсць людзі, што любяць скурныя вырабы. Ну любяць яны скуру свайні ці быка, гэта яшчэ магу неяк зразумець, а былі ж і такія, што любілі вырабы з чалавечай скуры. Яны шлі сабе пальчаткі менавіта з чалавечай скуры. Яны нацвалі чалавечую скуру на лямпавы абажур. І пад тым абажуром чыталі кнігі. У гэта чыжка паверыць. А ці лёгка паверыць у тое, што адзін чалавек загане другога чалавека ў газавую камеру? Шызафрэнты, шыза п'юная, яна і называецца вайноу. Часам у чалавечтвва цямяне розум, чалавечтвва абрынаецца ў сусветную бойню. І чалавечая скюра на той бойні робіцца падобнай да скуры жыўельі. І толькі тады, калі скончыцца вайна, робіцца млосна ад аднаго выгляду палчатак, паштыць з чалавека. Нацысты шлі сабе такія пальчаткі, бо яны самі сябе пераканалі, што палова чалавечтвва горшая за свайні і быкоў. Вар'яцтва, адназначна. Але гэта ўсё гісторыя, мінулае, успаміны... А што ў нас, цяпер і тут з матэрыяламі для вопраткі? Тут і цяпер істны шызафрэнты Юрась піша пра вопратку такоа: «Перад тым як нарадзіцца, замест вопраткі мы носім уласную маі». Шызафрэнты ён і ў Германіі — шызафрэнты, і ў Беларусі ён — шызафрэнты. Шызы ў аматырскага шызафрэнтыста не меней, чым у шызафрэнтыста прафесійнага. Шызы ў іх хапае. Але прафесійны шыз, хутчэй за ўсё, напісаў бы пра свой вопыт і не выходзіў бы на абагульненні ў выглядзе талатларнага «мы». Юрась лезе на гэтае «мы», як жаба на корч. Ён разважае пра вопратку, пашытую з уласнай маці, і не разумеа, адкуль у такіх развагах яго растуць. І мне хочацца такому рэалісту справіць строй з негавябляваных дошак, але я адмаўляюся ад гэтага імпульсіўнага жадання. Хай сабе шыя апранах і за кожна зможа, бо, перакананы, ён можа зусім мала; ён, я ўпэўнены, амаль нічога не можа, акрамя таго, які вярці несусветныя глупствы. Аднае, што мяне сапраўды засмучае: усё гэта зусім не смешна.

Шубін і няўежнасць

У гісторыі рускага мастацтва ёсць скульптар Шубін, аўтар бюстаў... Напісаць пра Шубіна мяне прымушае адно невялічкая адкрыццё. Шубін быў вядомы ператварыць камені у пельменьы. З каштоўнага і высакароднага мармуру ён вырабляў склізкія, бялкія-блакітныя пельменьы з вухамі! І кірпатын носікам! Гледзячы на бюсты, вышукваюныя Шубіным, не можаж не здзіцца паддабенства царскай эліты да халодных няўежных пельменьы.

Чайка і космас

Як толькі я даведваюся, што астранаўты высадзіліся на Месяцы, мне зрабілася прыкра. Нехта ходзіць па Месяцы? Прыкра. Някага гонару за чалавека я тады не адчуў, і цяпер не ганаруся тым, што чалавек скакаў па Месяцы. А вост сабаку Чайку, што згарэла ў ракеце, мне было шкада і тады, і цяпер.

Іспанец і акуллары

Раніца. На пляжы пуствэльна. Каля нізкіх хваляў басцяюцца некалькі збіральшычкі ракавак і каменчычкі. Рамантычная ідэя. Вада халодная, і даводзіцца плыць хутка. Плыць і плыць. Запльываю далякка, разварочваюся і бачу, як адзін збіральнік ракавак схіляецца над маімі рэчамі. Усё ў мяне тагнае, старое, пляжае, акрамя акуллары. Ён крадзе акуллары. Я так далёка ў моры, што нават крычаць бяссэнсавыя. Ён хутка сыходзіць з пляжа, чырвоная майка хаваецца за скалоу. Я выходжу з мора. Так, сапраўды, вырадак скраў мае дарагія акуллары. Расстойваюцца? Трэба крхчы папержаваць, бо акуллары мне падарыў на дзень нараджэння брат. Іду ў гатэль і крхчы перажываю. Не за сябе і не за акуллары, а за тое, што брат расстойціца. Адашляў яму SMS-ку: «На пляжы ўкралі акуллары, што ты падарыў!» Праз хвіліну адказ: «Учора цесць пабіў жончын мэр». — «Моцна пабіў?» — «Заднія дзверы памяліся, і ўсё шкло павыляталася...» Во! А я пра нейкія акуллары.

Дэрыда і непаразуменні

Жак Дэрыда баяўся, што яго не зразумеюць. Ён скажа, а яго не так зразумеюць. На гэтым страху, на гэтым непаразуменні ён выбудаваў цэлую тэорыю пра супярэчнаыя сэнсы, якія тоцяца ў словах. Чытаючы Дэрыду, сам пачынаеш баяцца, што нечата не разумееш. Тэорыя Дэрыды зарэчная, я гепатуй. У старым узросте яна смяротная, невывучная, а ў маладосці яе лёгка вылекаваць. Чытаючы Дэрыду, хочацца стаць маладым і выкінуць на сетнік усе непаразуменні, недавыказанасці і недаказаныя. Зрэшты, вера ў словы не зашкодзіць у любым узросте.

Адам ГЛОБУС.

Сяргей ВЕЧАР:

«СТО ТЫСЯЧ НАВЕДВАЛЬНІКАЎ У ГОД — ГЭТА НЕ МЯЖА!»

Ужо больш за два месяцы Нацыянальны музей гісторыі і культуры Беларусі ўзначальвае новы дырэктар — Сяргей Вечар. Вопытны работнік культуры, ён паслеў папрацаваць галюўным «музейшычкам» Мінскай вобласці, у Міністэрстве культуры, а апошнія 4 гады быў кіраўніком музея Янкі Купалы. Сяргей Уладзіміравіч поўны новых ідэй, планаў і задум. Ён упэўнены, што адной з прыкмет гонару кожнай дзяржавы павінен быць сучасны ў навуковым, мастацкім і тэхнічным сэнсе гэтыя слова Нацыянальны гістарычны музей. Аб тым, як рухацца ў гэтым накірунку, сп. Вечар распаўваў карэспандэнту «Звязды».

— Сяргей Уладзіміравіч, што турбуе вас як дырэктара больш за ўсё?

— Тое, што музей на сёння не можа паказаць свайму наведвальніку, у тым ліку і замежным гасцям нашай краіны, усё багацце і разнастайнасць фондывых калекцый, якія сведчаць аб адметнай гісторыі Беларусі. Пакуль што адсутнічае цыльная экспазіцыя. Фонды музея размешчаны ў арандаваных памяшканнях музея гісторыі Вялікай Айчыннай вайны ў вельмі складаных умовах.

У маі 2003 года фонды наведваў кіраўнік нашай дзяржавы А. Лукашэнка, азнаёміўся з рэальным становішчам спраў, следствам чаго стала распараджэнне аб перадачы ў апэратыўнае кіраванне Міністэрству культуры пад музей большай часткі будынка па вул. Фрунзе, 19, які раней займалі ваенныя. Будынак, дарчы, з'яўляецца выдатным зоркам архітэктуры класіцызму XIX—XX стст. палацавага тыпу і добра падыходзіць для музея. Ужо распрацавана і прайшла экспертызу неабходная дакументацыя на рэканструкцыю аб'екта і прыстаааванне яго для захавання фондывых, размяшчэння экспазіцыйна-выставачных залаў, дзейнасці рэстаўрацыйных майстэрняў і г.д. Дастаткова новым падыходам будзе вылучэнне значнай плошчы для адкрытага захавання найбольш цікавых калекцый і экспанатаў. Гэта перш за ўсё калекцыі зброі і ваіскавога рыштунку, вырабаў з каштоўных металаў, мастацкага шкла, этнаграфіі і інш. Па-

ткаў з элементамі інтэрактыўнасці, наладжаная сістэма выязных мерапрыемстваў у навучальных ўстановах і на прадпрыемствах...

Наш музей ахвотна супрацоўнічае з калегамі з рэгіёнаў у галіне выставачнай дзейнасці. Плануем пашыраць спектр прапануемай сувенірнай прадукцыі. Гэта будучыя кніжкі, паштукі і іншыя папулярныя выданні аб гісторыі музея, яго рарытэтах, так і навуковыя выданні (каталогі, зборнікі навуковых артыкулаў) з адлаведным цэнавым дыяпазіонам. Прыцягальнасці музея спрыяюць такія акцыі, як «Ноч музеяў», якая прайшла сёлета разнапланова і адметна.

Аднак ніякія самыя разнастайныя формы работы не змяняць пастанянае экспазіцыі. Ён трэба ствараць наступова, але мэтаанакрэдна, зала за залам, спачатку ў асноўным будынку па вул. М. Маркса, 12. У бліжэйшым час будзе працавана навуковая канцэпцыя экспазіцыі з улікам вылучаных дадатковых плошчаў.

— Мы ўсе ідзем аднымі і тымі ж шляхамі, але з рознай хуткасцю. Айчыныя музеі ішчы толькі пачынаюць праходзіць навуку жыццявання і развіцця ў рынкавых варунках. Велізарная частка наш

КУПІ ЛЕПШАЕ!

ТАВАРЫ

ПАСЛУГІ

ЦЭНЫ

Выпуск № 6 (18)

На Камароўцы чарговы сезонны бур. Час клубніц, Пік. Цяжка зразумець, каго болей — пакупнікоў або прадаўцоў. Прылаўкі з чырвонымі ягаднымі кучкамі дзеляць дзве жывыя сцяны. Толькі кошт стрымлівае гараджан.

АХ, ЯКАЯ ЯГАДКА!

Пяць тысяч за кіло, чатыры, дзве з паловаю... Куды ніжэй? Тыя, што прывезлі «каралеву агародаў» за 200—300 кіламетраў, ведаюць сапраўдны кошт свайго тавару, які, на жаль, хутка спусца. Без вялікага энтузіязму яны ставяцца да зніжэння цен. Але рынак ёсць рынак. І прадаць за дзень 200—270 кіло ягад трэба. Побач канкурэнты — суседзі, аднавяскоўцы, іншыя «клубнічнікі» з Іванаўскага і Лунінецкага раёнаў. Васымікласніца з Іванава Таццяна Бартош (на фота ўверсе) дапамагае бацьку і бабулі. Сёлетня на 4 сотках сям'і сям'і вырас неабліг ураджай і два—тры рэйсы на Мінск кажа наперадзе. І абавязкова на Камароўку.

Анатоль КЛЯШЧУК. Фота аўтара.

ХРОНІКА «ПІКІРУЮЧАЙ» ПЧАЛЫ

Праблема № 1

У наш час ва ўсім свеце ўсё больш выкарыстоўваюцца прадукты пчальства ў аздараўленчых мэтах. Як мяркуюць вучоныя, у XXI стагоддзі будзе ажыццяўляцца пераход ад хімічных і сінтэтычных лекавых прэпаратаў да натуральных, створаных прыродай. Да іх адносяцца прадукты пчальства, расліны (фітатэрапія) і іншыя нетрадыцыйныя метады. Іх прымяненне не супярэчыць афіцыйнай медыцыне, а ў супрацоўніцтве з ёй дае станоўчыя вынікі.

У нас у Беларусі лічыцца нармальным мёд з утрыманнем 6 працэнтаў цукрозы. Гэта яўна цукровы мёд. Для вызначэння ў мёдзе цукрозы ў нашых лабараторыях вельмі складаны і працяглы працэс, а прыбор выдае даныя ў лічбавым выглядзе. Неабходна прывесці і іншыя параметры мёду, скажам, наяўнасць металаў, вітамінаў, кіслот, ферментаў. Калянае, такі прыбор вельмі складаны і дарагі. У Германіі і Англіі ён ужо ёсць і закуплены нашым беларускім інстытутам. Цана неймаверная, у межах паўтара мільёна еўра, аднак ён вельмі запатрабаваны ў свеце. Мы ўздольныя, у нас яго можна зрабіць танней і прасцей, чым замежныя. Змаглі ж мы аснасіць спадарожнік лепшай і выдатнай навуковай апаратурай!

Праблема № 4. Акрамя аграрнага каледжа ў г.г. Смільвічы, дзе рытухуюць спецыялістаў-пчальцоў сярэдняга ўзросту, у Беларусі няма іншых навуковых устаноў пчальскага профілю. Вышэйшай навукальнай устаноў гэтым пытаннем не цікавіцца, у школах, асабліва ў сельскіх, таксама пчолы не патрэбныя. Усё гэта негатыўна адбіваецца на развіцці галіны ў цэлым. Толькі ў Беларусі няма спецыялізаванага выдання па пчальстве на дзяржаўным узроўні. Далейшае знаходжанне пчальства на задворках АПК нічога добрага не прынесае.

Возьмем Японію. Па працягласці жыцця людзей яна на першым месцы ў свеце (86 гадоў). Можна сказаць, дабіцца такіх вынікаў японцам «дапамагла» Амерыка, калі ў 1945 г. на японскія гарады Хірасіма і Нагасакі былі скінуты атамныя бомбы. З таго часу кожны дзень школьнікам раніцай даюць сталовую лыжку мёду. У іх створаны спецыялізаваны інстытут матачнага малачка, яны імпартаваць да 500 тон гэтага каштоўнага прадукту, перапрацоўваюць яго ў лекавыя формы і бесплатна раздаюць населеным. Яны вырабляюць мацнейшы бістымулятар з мёду, жэліязна і матачнага малачка. У гэтай краіне практычна ўсё насельніцтва прымае розныя прэпараты з матачнага малачка, яно ўключаецца ў рацыён харчавання дзяцей, шчырока выкарыстоўваецца для прадаўжэння актыўнага даўгалецця пажыцця людзей і забеспячэння жыццёўстойлівасці людзей у экстрэмальных сітуацыях.

У гэтым пытанні трэба ведаць сувесную кан'юнктуру, таму прапануем паслаць вучонага, які ведае англійскую мову, на суверэ-

ны кангрэс пчальцоў. Там выстаўляюцца ўсе навуковыя дасягненні свету ў галіне пчальства, і ў любым выпадку камандзіроўка будзе карыснай. Кангрэс адбудзецца ў верасні гэтага года ў Аўстраліі ў г. Мельбурне. Наступны, 41-ы, кангрэс пчальцоў, будзе праходзіць у Францыі ў Ліёне ў 2009 годзе. Добра было б да гэтага часу мець свой прыбор для продажу.

Праблема № 3. 8 чэрвеня 2000 года ў Беларусі прыняты Кодекс — або закон — аб лясной гаспадарцы. Там сказана, што ў лесе можна бесплатна збіраць грыбы і ягады, усё астатняе пачынае быць платным. За ўтрыманне пчол у лесе неабходна плаціць грошы. Устанавілі тарыф, чамусьці з вялікай разбегам, ад 6 да 16 тысяч рублёў за адну пчолю, якая жыве ў лесе, і пачалі браць грошы.

Неабходна выходзіць з туліковай сітуацыі. Мы лічым, такое выйсце ёсць, яго проста, нават не патрэбуе бюджэтных асігнаванняў. Мы прапануем пабудаванне ў Беларусі рэспубліканскі цэнтр пчальства або рэспубліканскі дом пчальства. У ім прадуладзец наступнае:

1. Падавальны паверх для расфасоўкі мёду і камер захоўвання прадуктаў пчальства.
2. Адзін паверх неабходна адвесці для правядзення кірмашоў і святая пчальцоў.
3. Адзін паверх аддзяліць для культурна-масавых мерапрыемстваў, дзе была б глядзельная зала не менш як на 500 месцаў, вялікая фае, раздзявалка і ўсё для гэтага неабходнае.
4. Вучэбныя класы, бібліятэку для пчальскай літаратуры.
5. Рэстаран, сталовую, буфет, дзе будзе прадавацца напіткі, прыгатаваныя толькі з беларускіх прадуктаў пчальства і стравы, прыгатаваныя па беларускіх рэцэптах ад беларускіх пчальцоў.
6. Адзін паверх — для музея пчальства (толькі ў Беларусі яго няма).
7. Адзін паверх — для лясных мэтаў, у нас няма ніводнай лясной устаноў, дзе б лясныя прадукты пчальства. Добра было б мець лабараторыю для правяркі якасці прадуктаў пчальства, гандлёвыя рады, дзе кожны беларускі пчальца зможа рэкламаваць і прадаваць свае прадукты пчальства, інвентар і абсталяванне, — карацей, усё неабходнае для развіцця пчальства.

Канешне, закон не дапрацаваны, там адсутнічае вызначэнне «лясной пчальства». Але толькі людзі, якія не ведаюць законаў прыроды, маглі дадумвацца да такога. Некалькі тлумачэнняў.

Толькі тавы можна будзе прысунуць водно спекулянтам, а іх у нас — аматары лёгкай нажывы — вельмі шмат. Класік марксізму пісаў: дай капіталісту 100 працэнтаў прыбытку — ён ройно ройно не пакажае. Спекулянт мёд купляючы ў Кітаі, Расіі, Украіне па 0,5—1,5 долара, можа, і вельмі дрэнны, але напаяючы яго водарам (грошай у іх хале), плюс добрая рэклама — і ў іх чэргі, нажыва — 600 працэнтаў і больш. А наш беларускі вытворца мёду і іншых прадуктаў пчальства не мае напоруціста, часу і не можа збыць свой тавар.

Вядома, што лясны, які балоты, з'яўляюцца лёгкімі планетамі Зямлі. Пчолы і лясны — непадзельнае паняцце, як было ва ўсе часы і ва ўсім свеце.

Неабходна, каб кожны зразумееў, што натуральны прадукт пчальства можна купіць толькі ў свайго пчальца. Тую гэтага не разумее, някая траціца сябе сурэгатам.

Пчолы апільваюць расліннасць, і чым лепш і больш яны гэта робяць, тым лепш становіцца экалагічная абстаноўка, больш паглынаецца вуглякіслата газу і выдзяляецца кіслароду. Лясны паглынаюць негатыўныя ахроды сучаснай цывілізацыі, выдзяляюць кісларод, аздараўляюць планету.

Рэспубліканскі дом пчальцоў абавязаны прыцягнуць моладзь да старажытнага і цудоўнага рамства, талды не да месца будучы довады, што пчальства ў Беларусі вымірае, бо займаюцца ім адна старыя.

Прыклад, у мёдзе 76 працэнтаў монацукру — гэта глюкоза і фруктоза, у значнай колькасці і іншыя, нахшталт Мальтозы. У гэтым каштоўнасць мёду. Аднак у мёдзе ёсць і цукроза (складаны цукар). Па ёўрастандартах яго дапускаецца не больш як 2,5 працэнта; калі больш, то мёд фальсіфікаваны.

Памятаеце: пчолы — гэта здароўе людзей. Той, хто адважыцца спасцігнуць гэта мудрасць, ніколі не захоча быць хворым, няшчасным, бедным.

Мікола ДУДАРЭВІЧ, старшыня БГАП «Нектар».

Свая справа Жывёльны свет Ігара Ісаева

Сялянска-фермерская гаспадарка «Сядзіба» месціцца ля вёскі Гаі Магілёўскага раёна. Гэта, лічы, прыгарад абласнога цэнтру, таму сюды ахвотна ездзяць гаспадары дорослыя і дзеці. Тут на ўскрайку леса размясціўся міні-заасад.

У каміннай зале «Сядзібы» прымаюць гасцей. Пакой устаўлены палюўнічымі і сялянскімі рэчамі. На адной са сцен — арыгінальны аб'ява: жалезная малпа з вялікім пупам. «Яна зберагае ўтульнасць», — тлумачыць гаспадар.

Igor ISAIEV у Бразілія. Альбо: Igor ISAIEV з Буцэфальчыкам у Бразілія.

Увогуле захваленне жывёламі ў Ігара пачалося, як гэта ні дзіўна, з палявання. Ён лічыць, што палюўнічы трафей — не самамэта, а галоўнае — зносіны з прыродай. І коны ў гаспадары спачатку з'явіліся ў тым ліку і для верхавога палявання з выжламі. Цяпер у сядзібе

Далей трэба знаёміцца з цэлым вывадам палюўнічых сабак у дварах. Першым падыходзіць рускі барзвы сабак з выгнутай спінай. Шчыра кажучы, па росту ён няшмат недацягнуў да жараба, але тутэйшы пераконаваць, што Алмаз — вельмі дружалюбны, з ім дзеці гуляюць. Гэта — вартуныкі жывёльнага свату «Сядзібы».

— Але, напэўна, самае цікавае для малых, ад дзіцячых сабак да выпускнікоў школы, — гэта паглядзець жывёл, ды не проста паглядзець — а паглядзець ды пакарміць, тлумачыць Ігар. — І абавязкова ўсім даёць пакатацца на конях, натуральна — пад прыглядом дарослых. А на заканчэнне — чы са старажытнага самавара з трайбай, які падарваецца на вулгах. Усім так падабаецца, што ніхто з'яжджаць не хоча.

Яе гаспадар Ігар Ісаев — ураджэнец Магілёўшчыны — у Мінску атрымаў адукацыю інжынера-механіка, працаваў у калгасе Магілёўскага раёна. Падчас працы ў сельскай гаспадарцы Ігар спрабаваў разам з таварышамі арандаваць сад, а праз некалькі гадоў вырашыўся на самастойнасць. Так дзесятак гадоў таму на месцы старой фермы, якая некалькі гадоў не працавала, Ісаев пабудоваў сваю «Сядзібу».

— Але, напэўна, самае цікавае для малых, ад дзіцячых сабак да выпускнікоў школы, — гэта паглядзець жывёл, ды не проста паглядзець — а паглядзець ды пакарміць, тлумачыць Ігар. — І абавязкова ўсім даёць пакатацца на конях, натуральна — пад прыглядом дарослых. А на заканчэнне — чы са старажытнага самавара з трайбай, які падарваецца на вулгах. Усім так падабаецца, што ніхто з'яжджаць не хоча.

Спачатку фермер займаўся вырошчваннем агародніны — капуста ды бурак. А потым у гаспадарцы стала з'яўляцца ўсё болей жывёл. Таму давалося памятаць профіль: на месцы палёў з агароднінай з'явіўся луг са шматгадовымі травамі. Ісаев вырашыў займацца жывёладоўляючым гатункам. Аднак не толькі традыцыйным каровамі ды свінямі.

— Але, напэўна, самае цікавае для малых, ад дзіцячых сабак да выпускнікоў школы, — гэта паглядзець жывёл, ды не проста паглядзець — а паглядзець ды пакарміць, тлумачыць Ігар. — І абавязкова ўсім даёць пакатацца на конях, натуральна — пад прыглядом дарослых. А на заканчэнне — чы са старажытнага самавара з трайбай, які падарваецца на вулгах. Усім так падабаецца, што ніхто з'яжджаць не хоча.

«Сядзіба» раздзіліць, да прыкладу, раманаўскіх авечак. Гэта каштоўная парода мяса-скрунанага накірунку. Авечкадоўляючы ў Беларусі займаюцца толькі некалькімі гаспадарамі, попыт на маладняк вялікі. І пра якіх бы жывёл ні ішла гаворка, у «Сядзібе» займаюцца толькі чыстакроўнымі асобінамі вядомых парод. Калі козы — то зааненскія, якія даюць па 6 літраў малака за дзень. Тут таксама раздзіліць парсочку, тросу, курай, качак, гусоку. Арыентацыя — на продаж маладняку. Яшчэ ў фермере ёсць яблыны сад.

— Але, напэўна, самае цікавае для малых, ад дзіцячых сабак да выпускнікоў школы, — гэта паглядзець жывёл, ды не проста паглядзець — а паглядзець ды пакарміць, тлумачыць Ігар. — І абавязкова ўсім даёць пакатацца на конях, натуральна — пад прыглядом дарослых. А на заканчэнне — чы са старажытнага самавара з трайбай, які падарваецца на вулгах. Усім так падабаецца, што ніхто з'яжджаць не хоча.

Тэрыторыю ўпрыгожвае арыганальны ліхтар, альпійская горка, кветкі. У сажалі раздзіліць карпаў, і ў другой палове лета тут чакаюць гараджан на рыбалку.

— Але, напэўна, самае цікавае для малых, ад дзіцячых сабак да выпускнікоў школы, — гэта паглядзець жывёл, ды не проста паглядзець — а паглядзець ды пакарміць, тлумачыць Ігар. — І абавязкова ўсім даёць пакатацца на конях, натуральна — пад прыглядом дарослых. А на заканчэнне — чы са старажытнага самавара з трайбай, які падарваецца на вулгах. Усім так падабаецца, што ніхто з'яжджаць не хоча.

Гандлюем з улікам надвор'я

Магазіны спажыўкаператцы ў раённых цэнтрах і ў сельскіх населеных пунктах з колькасцю насельніцтва ад 300 і больш чалавек і гандлёвыя кропкі, якія знаходзяцца на ахвільных аўтастрадах, перайшлі на новы рэжым работы — з 8 гадзін раніца да 22 гадзін вечара, паведамліла кіраўніца аддзела БЕЛТА намеснік начальніка ўпраўлення гандлю Белкаспасаўа Раіса Трусва. Паводле яе слоў, большасць магазінаў у гэты гарачы перыяд працуюць без перапынку на абед і выхадных дзён. Такія меры прыняты для палепшэння гандлёва абслугоўвання насельніцтва, падкрэсліла суб'ядніца.

Разам з тым, як адзначыла спецыяліст, змяніць рэжым работы ў сельскай мясцовасці не заўсёды проста — у магазінах тут працуюць па 1—2 работнікі, таму даводзіцца на сезонны перыяд дадаткова прыцягваць супрацоўнікаў.

З-за гарачага надвор'я трэба перагледзець і асартыментны пералік прадуктаў харчавання ў магазінах. Павышаным попытам карыстаюцца марожанае, прахладажылныя напіткі, сок. Павялічыліся аб'ёмы рэалізацыі іншых прадуктаў харчавання, якія працуюць пэўнага тэмпературнага рэжыму.

Каб утрымліваць тэмпературу на рэалізацыі такой прадукцыі, магазінам спажыўкаператцы неабходна халадзільнае абсталяванне і кандыцыянеры, падкрэсліла спецыяліст. Толькі за пачаткі гэтага года прадпрыемствамі спажыўкаператцы набыта 1,5 тыс. адзінак халадзільнага абсталявання, і цяпер у магазінах Белкаспасаўа дзейнічае 42 тыс. адзінак такога абсталявання. У сярэднім на кожны магазін прыпадае па тры халадзільныя камеры.

Забяспечэння халадзільнікамі таксама і новыя аўтамагазіны, якія паступаюць у райспажыўсаюзаў у рамках праграмы па тэхнічнаму забяспечэнню.

Улічваючы гарачае надвор'е, магазіны спажыўкаператцы ўзмацнілі кантроль за тэрмінамі рэалізацыі прадуктаў харчавання. Завоз прадукцыі ажыццяўляецца малымі партыямі, але часцей чым звычайна, каб не дапусціць псавання. Асабліва гэта датычыцца малочных прадуктаў, каўбасных вырабаў, хлеба, агародніны і садавіны.

— Але, напэўна, самае цікавае для малых, ад дзіцячых сабак да выпускнікоў школы, — гэта паглядзець жывёл, ды не проста паглядзець — а паглядзець ды пакарміць, тлумачыць Ігар. — І абавязкова ўсім даёць пакатацца на конях, натуральна — пад прыглядом дарослых. А на заканчэнне — чы са старажытнага самавара з трайбай, які падарваецца на вулгах. Усім так падабаецца, што ніхто з'яжджаць не хоча.

— Але, напэўна, самае цікавае для малых, ад дзіцячых сабак да выпускнікоў школы, — гэта паглядзець жывёл, ды не проста паглядзець — а паглядзець ды пакарміць, тлумачыць Ігар. — І абавязкова ўсім даёць пакатацца на конях, натуральна — пад прыглядом дарослых. А на заканчэнне — чы са старажытнага самавара з трайбай, які падарваецца на вулгах. Усім так падабаецца, што ніхто з'яжджаць не хоча.

— Але, напэўна, самае цікавае для малых, ад дзіцячых сабак да выпускнікоў школы, — гэта паглядзець жывёл, ды не проста паглядзець — а паглядзець ды пакарміць, тлумачыць Ігар. — І абавязкова ўсім даёць пакатацца на конях, натуральна — пад прыглядом дарослых. А на заканчэнне — чы са старажытнага самавара з трайбай, які падарваецца на вулгах. Усім так падабаецца, што ніхто з'яжджаць не хоча.

— Але, напэўна, самае цікавае для малых, ад дзіцячых сабак да выпускнікоў школы, — гэта паглядзець жывёл, ды не проста паглядзець — а паглядзець ды пакарміць, тлумачыць Ігар. — І абавязкова ўсім даёць пакатацца на конях, натуральна — пад прыглядом дарослых. А на заканчэнне — чы са старажытнага самавара з трайбай, які падарваецца на вулгах. Усім так падабаецца, што ніхто з'яжджаць не хоча.

— Але, напэўна, самае цікавае для малых, ад дзіцячых сабак да выпускнікоў школы, — гэта паглядзець жывёл, ды не проста паглядзець — а паглядзець ды пакарміць, тлумачыць Ігар. — І абавязкова ўсім даёць пакатацца на конях, натуральна — пад прыглядом дарослых. А на заканчэнне — чы са старажытнага самавара з трайбай, які падарваецца на вулгах. Усім так падабаецца, што ніхто з'яжджаць не хоча.

— Але, напэўна, самае цікавае для малых, ад дзіцячых сабак да выпускнікоў школы, — гэта паглядзець жывёл, ды не проста паглядзець — а паглядзець ды пакарміць, тлумачыць Ігар. — І абавязкова ўсім даёць пакатацца на конях, натуральна — пад прыглядом дарослых. А на заканчэнне — чы са старажытнага самавара з трайбай, які падарваецца на вулгах. Усім так падабаецца, што ніхто з'яжджаць не хоча.

У МАЛДОВЕ ТАКСАМА ГОРАЧА...

Малдова ў 2007 годзе з-за моцнай засухі не зможа павялічыць аб'ёмы паставак у Беларусь агародніны і садавіны і разлічвае захавач іх на ранейшым узроўні, паведаў намеснік міністра сельскай гаспадаркі і харчовай прамысловасці Малдовы Анатоль Співацкі.

— Але, напэўна, самае цікавае для малых, ад дзіцячых сабак да выпускнікоў школы, — гэта паглядзець жывёл, ды не проста паглядзець — а паглядзець ды пакарміць, тлумачыць Ігар. — І абавязкова ўсім даёць пакатацца на конях, натуральна — пад прыглядом дарослых. А на заканчэнне — чы са старажытнага самавара з трайбай, які падарваецца на вулгах. Усім так падабаецца, што ніхто з'яжджаць не хоча.

— Але, напэўна, самае цікавае для малых, ад дзіцячых сабак да выпускнікоў школы, — гэта паглядзець жывёл, ды не проста паглядзець — а паглядзець ды пакарміць, тлумачыць Ігар. — І абавязкова ўсім даёць пакатацца на конях, натуральна — пад прыглядом дарослых. А на заканчэнне — чы са старажытнага самавара з трайбай, які падарваецца на вулгах. Усім так падабаецца, што ніхто з'яжджаць не хоча.

— Але, напэўна, самае цікавае для малых, ад дзіцячых сабак да выпускнікоў школы, — гэта паглядзець жывёл, ды не проста паглядзець — а паглядзець ды пакарміць, тлумачыць Ігар. — І абавязкова ўсім даёць пакатацца на конях, натуральна — пад прыглядом дарослых. А на заканчэнне — чы са старажытнага самавара з трайбай, які падарваецца на вулгах. Усім так падабаецца, што ніхто з'яжджаць не хоча.

— Але, напэўна, самае цікавае для малых, ад дзіцячых сабак да выпускнікоў школы, — гэта паглядзець жывёл, ды не проста паглядзець — а паглядзець ды пакарміць, тлумачыць Ігар. — І абавязкова ўсім даёць пакатацца на конях, натуральна — пад прыглядом дарослых. А на заканчэнне — чы са старажытнага самавара з трайбай, які падарваецца на вулгах. Усім так падабаецца, што ніхто з'яжджаць не хоча.

— Але, напэўна, самае цікавае для малых, ад дзіцячых сабак да выпускнікоў школы, — гэта паглядзець жывёл, ды не проста паглядзець — а паглядзець ды пакарміць, тлумачыць Ігар. — І абавязкова ўсім даёць пакатацца на конях, натуральна — пад прыглядом дарослых. А на заканчэнне — чы са старажытнага самавара з трайбай, які падарваецца на вулгах. Усім так падабаецца, што ніхто з'яжджаць не хоча.

— Але, напэўна, самае цікавае для малых, ад дзіцячых сабак да выпускнікоў школы, — гэта паглядзець жывёл, ды не проста паглядзець — а паглядзець ды пакарміць, тлумачыць Ігар. — І абавязкова ўсім даёць пакатацца на конях, натуральна — пад прыглядом дарослых. А на заканчэнне — чы са старажытнага самавара з трайбай, які падарваецца на вулгах. Усім так падабаецца, што ніхто з'яжджаць не хоча.

— Але, напэўна, самае цікавае для малых, ад дзіцячых сабак да выпускнікоў школы, — гэта паглядзець жывёл, ды не проста паглядзець — а паглядзець ды пакарміць, тлумачыць Ігар. — І абавязкова ўсім даёць пакатацца на конях, натуральна — пад прыглядом дарослых. А на заканчэнне — чы са старажытнага самавара з трайбай, які падарваецца на вулгах. Усім так падабаецца, што ніхто з'яжджаць не хоча.

— Але, напэўна, самае цікавае для малых, ад дзіцячых сабак да выпускнікоў школы, — гэта паглядзець жывёл, ды не проста паглядзець — а паглядзець ды пакарміць, тлумачыць Ігар. — І абавязкова ўсім даёць пакатацца на конях, натуральна — пад прыглядом дарослых. А на заканчэнне — чы са старажытнага самавара з трайбай, які падарваецца на вулгах. Усім так падабаецца, што ніхто з'яжджаць не хоча.

— Але, напэўна, самае цікавае для малых, ад дзіцячых сабак да выпускнікоў школы, — гэта паглядзець жывёл, ды не проста паглядзець — а паглядзець ды пакарміць, тлумачыць Ігар. — І абавязкова ўсім даёць пакатацца на конях, натуральна — пад прыглядом дарослых. А на заканчэнне — чы са старажытнага самавара з трайбай, які падарваецца на вулгах. Усім так падабаецца, што ніхто з'яжджаць не хоча.

— Але, напэўна, самае цікавае для малых, ад дзіцячых сабак да выпускнікоў школы, — гэта паглядзець жывёл, ды не проста паглядзець — а паглядзець ды пакарміць, тлумачыць Ігар. — І абавязкова ўсім даёць пакатацца на конях, натуральна — пад прыглядом дарослых. А на заканчэнне — чы са старажытнага самавара з трайбай, які падарваецца на вулгах. Усім так падабаецца, што ніхто з'яжджаць не хоча.

— Але, напэўна, самае цікавае для малых, ад дзіцячых сабак да выпускнікоў школы, — гэта паглядзець жывёл, ды не проста паглядзець — а паглядзець ды пакарміць, тлумачыць Ігар. — І абавязкова ўсім даёць пакатацца на конях, натуральна — пад прыглядом дарослых. А на заканчэнне — чы са старажытнага самавара з трайбай, які падарваецца на вулгах. Усім так падабаецца, што ніхто з'яжджаць не хоча.

— Але, напэўна, самае цікавае для малых, ад дзіцячых сабак да выпускнікоў школы, — гэта паглядзець жывёл, ды не проста паглядзець — а паглядзець ды пакарміць, тлумачыць Ігар. — І абавязкова ўсім даёць пакатацца на конях, натуральна — пад прыглядом дарослых. А на заканчэнне — чы са старажытнага самавара з трайбай, які падарваецца на вулгах. Усім так падабаецца, што ніхто з'яжджаць не хоча.

— Але, напэўна, самае цікавае для малых, ад дзіцячых сабак да выпускнікоў школы, — гэта паглядзець жывёл, ды не проста паглядзець — а паглядзець ды пакарміць, тлумачыць Ігар. — І абавязкова ўсім даёць пакатацца на конях, натуральна — пад прыглядом дарослых. А на заканчэнне — чы са старажытнага самавара з трайбай, які падарваецца на вулгах. Усім так падабаецца, што ніхто з'яжджаць не хоча.

— Але, напэўна, самае цікавае для малых, ад дзіцячых сабак да выпускнікоў школы, — гэта паглядзець жывёл, ды не проста паглядзець — а паглядзець ды пакарміць, тлумачыць Ігар. — І абавязкова ўсім даёць пакатацца на конях, натуральна — пад прыглядом дарослых. А на заканчэнне — чы са старажытнага самавара з трайбай, які падарваецца на вулгах. Усім так падабаецца, што ніхто з'яжджаць не хоча.

— Але, напэўна, самае цікавае для малых, ад дзіцячых сабак да выпускнікоў школы, — гэта паглядзець жывёл, ды не проста паглядзець — а паглядзець ды пакарміць, тлумачыць Ігар. — І абавязкова ўсім даёць пакатацца на конях, натуральна — пад прыглядом дарослых. А на заканчэнне — чы са старажытнага самавара з трайбай, які падарваецца на вулгах. Усім так падабаецца, што ніхто з'яжджаць не хоча.

— Але, напэўна, самае цікавае для малых, ад дзіцячых сабак да выпускнікоў школы, — гэта паглядзець жывёл, ды не проста паглядзець — а паглядзець ды пакарміць, тлумачыць Ігар. — І абавязкова ўсім даёць пакатацца на конях, натуральна — пад прыглядом дарослых. А на заканчэнне — чы са старажытнага самавара з трайбай, які падарваецца на вулгах. Усім так падабаецца, што ніхто з'яжджаць не хоча.

Мандраж перад экзаменамі з'яўляецца не толькі нармальнай рэакцыяй арганізма, але і карыснай — ён дапамагае мабілізаваць усе сілы, запускае на поўную моц памяць і інтэлект, канцэнтруе увагу. Пра гэта нагадае абітурыентам і іх бацькам Ганна СІМАНЕНКА, псіхалаг Мінскага гарадскога дзіцяча-падлеткавага псіхнаўралягічнага дыспансэра.

Ёсць некалькі псіхалагічных прым'ёмаў паспяховай падрыхтоўкі да любых экзаменаў. Адзін з першых, на жаль, рэдка выкарыстоўваецца, — за суткі да гадзін «Ч» нічога не вучыць. Або хоць бы паўдня. Так ужо мы ўстроены — менавіта праз гэты час пасля засвоенай інфармацыі наш мозг здольны на найбольшую ададачу. «Трэба даверыць сваёй галаве і пакінуць яе ў спакой перад самым адказным момантам. Выключыць на пэўны час увагу і памяць, тады ўсё стане на свае месцы і ў патрэбны момант усё будзе працаваць як трэба», — запэўнівае Ганна Уладзіміраўна.

Другая парада датычыцца самаго працэсу завучвання. Ён будзе лепш атрымлівацца, калі ўвесь матэрыял разбіць на невялікія кавалкі, каля якіх той, хто спрабуе ўсё гэта запамінаць, робіць пераноскі. «Кавалкі» лягчэй будзе потым вывучыць з галавы, калі яны сістэматызаваныя. Трэба імяцца пазбягаць механічнага запамінання, па-першае псіхалаг, інакш у галаве ўсё можа пераблытацца і мы не будзем ведаць, ці тое мы ўзгадалі, ці не патрабуецца. Тут дапаможа таксама наша ўважлівасць: любая інфармацыя засвойваецца лягчэй,

калі мы ў думках маюем сабе, як мы яе маглі б выкарыстаць. Безумоўна, перад любымі іспытамі, надзвычай важна захаваць рэжым сну іспанна. Але тут, кажа Ганна Сіманенка, варта ўлічваць індывідуальны асаблівасці арганізма. Напрыклад, некаму лягчэй вучыцца ноччу, чым днём. Хай і так. Але тады трэба паспаць пасля начной работы столькі, колькі заказана нервовай сістэма. Галоўнае, каб пры гэтым той, хто рыхтуецца да экзамену, адчуваў сябе добра без усялякіх стымуляраў. «Я супраць кавы, валяў'янавай настойкі і да таго падобнага, — кажа Ганна Уладзіміраўна. — Справа ў тым, што чалавечы арганізм — штука непрадаказальная. Мы ніколі не ведаем, калі ён можа даць збой. З дапамогай стымуляраў мы можам прымусіць яго працаваць на поўную сілу перад іспытам, але на самі іспытныя сілы, якія падтрымліваюць з дапамогай хімічных рэчываў, могуць паздарадзіць скончыцца». Калі ўжо ўзнікне неабходнасць у нейкіх дадатковых заспакаяльных або узбуджваючых прым'ёмках, лепей прымяняць мяккія: ванну з соллю, сон, або, наадварот, халодны душ, раніш-

росла чалавек, са здаровай рэакцыяй, якая здольная яму сабраць свае сілы ў адказны момант. Вось пра гэта яраз можна нагадаць і сабе, і яму.

— Зараз час уступных іспытаў усе перажываюць, і бацькі, і дзеці. Але яким бы лёсавяршальным ні здавалася тым і іншым сённяшняе лета, надзвычай важна прагаварыць альтэрнатыўныя варыянты, — падкрэслівае псіхалаг. — Не заліш-

уладкавацца на працу, на дыстанцыйную форму навучання, на іншы спецыяльнасць... Варыянты заўсёды ёсць. Ні армія, ні іншыя абставіны не перашкода для аяццўлення мары.

Псіхалаг Ганна Сіманенка супраць устаноўкаў кішталу: «Ты гэта зробіш! Ты ўсё зможаш рашыць! Ты адкажаш на ўсе пытанні! Ты паступіш!» А раптам — не? Лепш гаварыць са сваімі дзецьмі заўсёды шчыра, адкрыта і адэкватна, асабліва ў такіх няпростах сітуацыях. Бацькоўская падтрымка павінна заклучацца ў пазіцыі: я ўсё зразумю і ўсё прыму. Нашта лягчэй дзіцяці, калі бацькі ў гэты нервовы для іх час самі захаваюць спакой і ўпэўненасць. Хоць бы знешне. Дзейнічае лепей за валяў'янавае кроплі.

Калі прытрымлівацца гэтых нескладаных парадак, лічыць Ганна Уладзіміраўна, то на экзамене ніколі не адбудзецца такой крыўды рэчы, як стопар. Гэта калі раптоўна забываецца ўсё, што ведаў, і адчуванне такое, што галава шалкам пустая. Прычынай апошняга бывае сплужэнне надзвычайнага нервовага ўзбуджэння з надзвычайнай стомай. Калі чалавек на мяжы, адбываецца блакіроўка інтэлекту. Гэта ўласціва маленькім дзецьмі. Але здараецца і з дарослымі людзьмі. Калі стопар у гэты час мае месца, не трэба панікаваць і адчайвацца: ёсць некалькі прым'ёмкаў яго пераадолення. Спачатку трэ-

6,5 ТЫСЯЧЫ «АБТУРЫЕНТАЎ» ПРАЙГНАРАВАЛІ ЭКЗАМЕН

112 тысяч 962 абітурыенты ўзялі ўдзел у цэнтралізаваным тэсціраванні па рускай мове, якое праходзіла ў Беларусі 13 чэрвеня. Нагадаем, што зарэгістраваліся на тэсціраванне каля 120 тысяч чалавек. Такім чынам 6,5 тысячы абітурыентаў, пад якіх у пунктах правядзення тэсціравання рэзерваваліся пасадачныя месцы і рыхтаваліся экзаменнацыйныя матэрыялы, цэнтралізаваны экзамен праігнаравалі. У парашальнікі на гэты раз трапілі 12 юнакоў і дзяўчат, якія былі выдзелены з аўдыторыі пераважна за выкарыстанне тэхнічных сродкаў сувязі.

15 чэрвеня пройдзе ЦТ па гісторыі Беларусі, а 17 чэрвеня — па Сусветнай гісторыі навейшага часу. У Міністэрстве адукацыі сцвярджаюць, што ва ўсіх установах адукацыі створаны ўмовы для правядзення іспытаў з улікам неверагоднай спякоты. Ніякія забароны на адкрытыя вокны ці ахалоджаную пітную ваду не ўводзіліся. Ва ўстановах адукацыі ўсталяваны медыцынскія пункты і дзяжураць урачы хуткай дапамогі.

Надзея НІКАЛАЕВА.

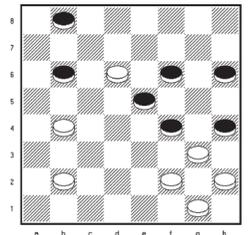
Дзёнік Вікі Ц.

«Уяўляеш, сядзім з дзядзькай у суседніх кабінетах, а на абед сядзіць дамаўляеся праз аську! Добра яшчэ, не па мылу адна адной запрашэння дасылаем!» — скарджуся я маме. Мама глядзіць на мяне, як толькі што дыпламанаваны ўрач на дыягназ цяжкахарагра: з цікавасцю, недаўменным і шкадаваннем. Я гляджу на яе з выразам барама перад новымі вобразамі, пакуль не ўсведамляю, што дзеля разумення падзей маіх насачычных офісных будняў нармальным людзям патрэбны пераклад...

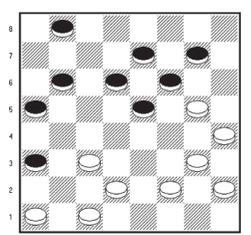
ШАШКІ

Бліц-28
Аб'яўляем бліцконкурс-28. У якасці яго заданні прапануем прыкладзі гульні менавіта ў хуткія шашкі. Іх прыязна даласі ачэ-чмліені Беларусі Яўген КАНДРАЧЭНКА (Гомель) і міжнародны громайстар Аляксандр КАСЭНКА (Украіна):

№ 1. БЕЛЫЯ (А. Касэнка): b2, b4, d6, f2, g1, g3, h2 (7). ЧОРНЫЯ (В. Мяснішчын): b5, b8, e5, f4, f6, h4, h6 (7). Фанатэчны выйгрыш (1980 г.).
№ 2. БЕЛЫЯ (С. Бойка): a3, d2, d6, e3, f2, h2 (6). ЧОРНЫЯ (А. Касэнка): b8, d4, d8, g7, h4, h6 (6). Хоць партыя гулялася ў хуткім тэмпе, тут чорныя зрабілі феноменальны ход (1977 г.).
№ 3. БЕЛЫЯ (В. Мірашчынэнка): a3, a5, b4, c3, d2, d4, f2, f6, g1, h2 (10). ЧОРНЫЯ (А. КАСЭНКА): b6, b8, c7, d8, e5, f4, f8, g7, h8 (9). Чорныя згулялі востра і на сваю карысць (1993 г.).

А. Касэнка — лепшы іграк у бліц на ўвесь былы СССР, зарад перадае свае веды нашаму Яўгену, які надрана выступіў у Слоніме ў прэстыжным турніры памяці братаў Вяляшчу, дзе заваяваў «толькі» другі прыз. Фрагмент з яго партыі таксама заслугоўвае вашай увагі:

№ 4. БЕЛЫЯ (Я. Кандрэчэнка): a1, c1, c3, d2, f2, g3, g5, h2, h4 (9). ЧОРНЫЯ (В. Чурсын): a3, a5, b6, b8, d6, e5, e7, f6, g7 (9). Чорныя ляглі 1... g6 і хутка праігралі. Куды ішлі было: 1... bc5, і калі лагчы 2. g6, дык праходзіць камбінацыя, не вельмі прэмыяна для белых.

Тэрмін для адказаў традыцыйны — два тыдні. Накіроўвайце іх на Утвэрнае ветэрынарнае сведцельства формы № 1 за номерам 116237 считать недеиствительным.

Ці лёгка быць яўрээм у Германіі?

Задацца такім пытаннем падітурхнуў выпадак. Мы, група беларускіх журналістаў, знаходзіліся ў нямецкім гарадку Вуперталь, што ў зямлі Паўночны Рэйн-Вестфалія, зусім па іншых справах. У час працяглай гутаркі з прадстаўнікамі мясцовай евангеліскай царквы нам не бэз гонару паведзілі, што на тэрыторыі іх храма больш за пэць годоў там узялі будынак синагогі. Былу спалілі яшчэ пры Гітлера, а таму прыхаджана-евангелісты ў якасці кроку прымірэння з яўрээскім народам вырашылі саступіць частку зямлі сваёй царквы пад будаўніцтва новай синагогі. Яны і прапанавалі наведваць яе.

Першыя крокі ў синагозе аказаліся самымі запамінальнымі. Мне і майм калегам даводзілася неаднойчы бываць у праваславных, пратэстанцкіх і евангеліскай царквах, каталіцкіх касцёлах і мусульманскіх мячэціх. І ўсоды ўваходзіць у іх свабодны і бесперашкоды. У Вупертальскаму синагогу мы трапілі пасля кароткай размовы суправаджаюча нас немца-евангеліста па прыстасаванню накітават дамафона. Мы не зрабілі і некалькіх крокаў ад ганка, як нас сунуліні і ахвоіну ў яромолцы хутка і прафэсійна абследаваў змесьца нашых партфеляў і сумак. І гэта пры тым, што аб нашым візіце загалда дамовіліся суседні-евангелісты...

Але далей усё было інакш. Адрозна пазіраючы да нас падшышо прадстаўнікі мясцовай яўрээскай абшчыны Леанід Гольдберг і на добрай рускай мове патлумачылі гэтыя меры перасяродкі імкненнем не дапусціць якіх небудзь акцыяў экстрэмістаў. Маўляў, рознае можа здарыцца. Ён параіў мужчынам адзець на галаву яромолкі і паказаваў нам синагогу. Яе інтэр'ер уражваў дакладнай функцыянальнасцю і стрыманай прыгожасцю. Адчуваўся, што архітэктар уклаў душу ў сваю работу. Ды і заказчыкі не пашкодзілі грошай на дастойнае афармленне пакоў синагогі. У выніку яна, на мой погляд, у поўным сэнсе стала тым, чым і задумваўся яе стваральнікам: сімвалам яўрээскага народа на нямецкую зямлю.

Былы масквіч і ўжо немалады чалавек Леанід Гольдберг — адзін з тых, хто па апошняга гады папоўніў яшчэ адносна нядаўна рэдкія рады яўрээскай абшчыны Германіі, аказавшы разумным, прыемным і лёгкім суразмоўцам. Ён шчыра, калі колішні наш суайчыннік, адказваў на пытанні аб сённяшнім жыцці яўрээў у Германіі. Яны і Вуперталь, і многім дзякуючы ўсебаковаму пачынаў і фінансавай падтрымцы з боку ўладаў зямлі Паўночны Рэйн-Вестфалія, адчуваючы сабе нядрэнна. Хоць, здарэўся, ёсць праблемы.

Мы разбіраем мы вярнулі яромолкі ў синагозе і атрымалі па апошніму нумару Zukunft — газеты Цэнтральнага савета яўрээў Германіі. Яна друкуе ўласна і перададукоўвае з іншых выданняў і інфармацыйных агенцтваў матэрыялы аб праблемах яўрээскага жыцця

сацыяльнага работніка для старых, які за іх вядзе перапіску з рознымі інстанцыямі, вярнуць раўну транспартныя расходы. Раўнаў, дарчыні, востры дэфіцыт, і яны, каб ахапіць усё абшчыны, вымушаны пастаянна быць у раз'ездзе.

Іх цяжка праца не заўсёды цэнніца яўрээскай моладдзі. Яна нярэдка абыхавава да рэлігіі і традыцый сваіх продкаў, а з-за эканоміі (каб не плаціць узносы) увогуле не ўступае ў абшчыну, а, здараецца, і пакідае яе па фінансавых меркаваннях. Касцэк тыповыя абшчыны — людзі немаладыя, якім да пенсіі засталася амаль нічога ці ўжо пенсіянеры са стажам. У іх працэс адаптацыі звычайна праходзіць марудна і хварятыя. Першае, моўны бар'ер абмяжоўвае шанцы на працаўладкаванне, па-другое, савецкія дыпломы нават прастыхных маскоўскіх ВНУ, які і пасведчанні навуковых ступеняў і асабндані, тут не каціраваліся. Амаль 70 працэнтаў такіх перасяленцаў жыўць на сацыяльнай дапамогі. Для старых людзей, якія ў нядаўні мінутым нечага дагнучы, займалі становішчы ў сваіх гарадах, марыталіся павагай, няпроста маральна гэта пераносіць.

Лепшая сітуацыя ў маладых яўрээў. У іх і авалодванне мовай хутчэй ідзе, і інтэграцыя ў грамадства праходзіць адносна бэз праблем, і адукацыя ў нямецкіх ВНУ адрыкае неаблагія перспектывы. Аднак яўрээска моладзь з поставаецкіх рэспублік не лічыць Германію вельмі прывабнай краінай і часта перавагу аддае ЗША, Ізраілю, Канадзе. Там працей знайсці прыстойную работу ды і зарплата вышэйшая. Для старых ж людзей недаляка і больш зразумелая Германія з яе высокай ступенню сацыяльнай абароны насельніцтва ўяўляецца краінай спакойнай, зручнай і прадказальнай.

Аднак шырока яўрээская плынь з Усходу падліла масла ў агонь дыскусіі, якая ўжо не першы год вялася ў нямецкім грамадстве. Самым вострым было фінансавое пытанне: дзе браць грошы на ўладкаванне імігрантаў, у тым ліку і яўрээў. Часткова сітуацыю разрадыў закон аб іміграцыі, прыняты ў пачатку 2005 года. Ён паставіў яўрээскіх імігрантаў у больш жорсткай рамкі.

Цяпер прэтэндэнт на месца пад нямецкім сонцам павінен пераканаць прымачоў бок у тым, што ён сам або яго бацькі з'яўляюцца яўрээамі. Важная дэтал: пасведчанне аб нараджэнні павінны быць выписаны не пазней чым у 1991 годзе, бо як паказала практыка, метрыкі 1992-га і наступных гадоў у пераважнай большасці аказваліся фармальнымі. Пад яўрээу за немаляга грошы «касілі» тыя прайдзісве-

ты, хто хацеў легальна асесці ў ФРГ, атрымліваць дапамогу. Гэтая акалічнасць, між іншым, таксама спрыяла ўзнікненню недаверу да яўрээскіх імігрантаў з боку часткі насельніцтва.

Яшчэ, у адпаведнасці з законам, кандыдат павінен здаць экзамен па нямецкай мове, атрымаць пэсьмовую згоду адной з яўрээскіх абшчын прыняць пад сваё крыло новага перасяленца. І самае галоўнае, было аб'яўлена, што цяпер Германія будзе прымаць у асноўным толькі тыя яўрээы, якія ў стане абыходзіцца даволі працяглай тэрмін без дзяржаўнай дапамогі.

Перадзвычайна яўрээам час ад часу даводзіцца сутыкацца з правамі антысэмітызму. Для многіх атална яўрээамі, што гэта адзінае, што яўрээам будзе прымаць у асноўным толькі тыя яўрээы, якія ў стане абыходзіцца даволі працяглай тэрмін без дзяржаўнай дапамогі.

Паказальнай у гэтым сэнсе, на мой погляд, стала экспазіцыя перасоўнай выставы, прысвечанай антысэмітызму ва Усходняй Германіі. 76 юныя следатыяў у 8 гарадах збіралі экспанаты, фатаграфіі, дакументы і інфармацыю для 36 стэндаў выставы. Там дэманструюцца, у прыватнасці, школьныя парты з выразнымі знакамі СС, антысэміцкімі надпісамі і лозунгамі «зіг хайль» і г. д. У ходзе пошукавай работы над экспазіцыяй выставы «Антысэмітызм у ГДР» высветлілася напрыклад, што ў горадзе Вольфсгарт група хлопцаў пашыла сабе чорную форму, зрабіла сцягі са свастыкай. Такая вось атрымалася «пацешная» дывізія СС.

Зразумела, яўрээ Германіі ўважліва адсочваюць усе факты і факцыі праўі нацыянальнай неярэсплівацы і актыўна заклякаюць улады да барацьбы з антысэмітызмам. У тым ліку і на самым высокім узроўні. Скажам, у час нядаўняй сустрэчы з канцлерам Ангелай Меркель.

Дык ці лёгка быць яўрээм у Германіі? Дакладна, шчыра кажучы, не ведаю. Але відэа, што няпроста. Як і мільёны іншых імігрантаў: туркам, арабам, рускім, радывым немцам, асабліва беспрацоўным. З інашаго боку, нямецкіх яўрээў маральна (і не толькі) падтрымліваюць уплывовае супольнасці з іншых краін, слыняная духоўныя лідары народа, прадстаўнікі міжнародных яўрээскіх арганізацыяў. Яны лічаць вяртанне яўрээў у Германію справай гістарычнай і карыснай, выкананнем важнай духоўнай біблейскай тэмы, калі яўрээі ў адной частцы свэты зніклі для таго, каб там, на наступнае чаканнем, з'явіцца зноў.

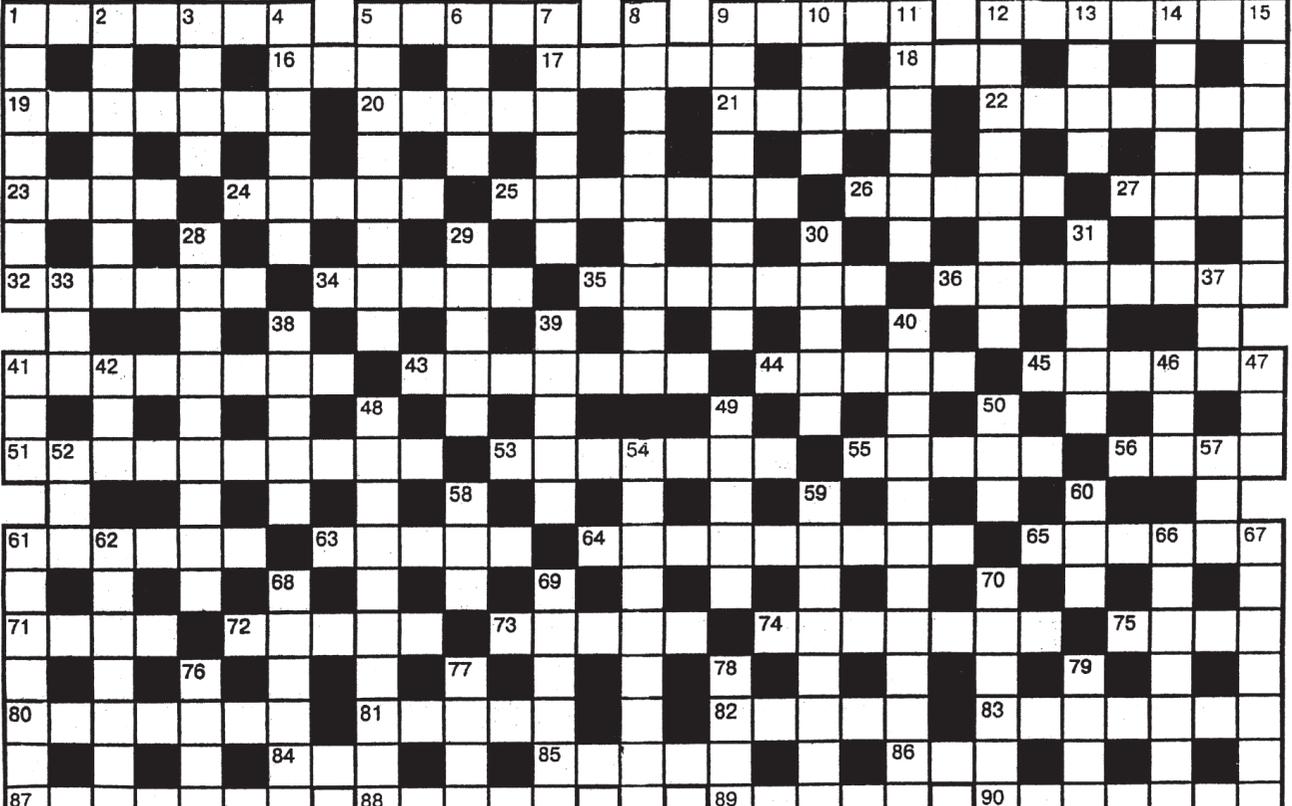
Леанід ЛАХМАНЕНКА.

КРЫЖАВАНКА

Па гарызанталях: 1. Тканіна са штучнага шоўку, падобная на крапдэшын. 5. Ластаюная жывёліна, т. зв. марская выдра. 9. Егіпецкі фараон, якому збудавана самая высокая піраміда. 12. Галоўная ўстанова сувязі ў буйным горадзе. 16. Малалітражны аўтамабіль расійскай вытворчасці. 17. Даўней: ваеннае судна — разведвальнае або пасыльнае. 18. Абаранкападобнае геаметрычнае цела. 19. Камедыя М. В. Гогаля. 20. Невялікі малпаладобны звярок з доўгімі заднімі канечнасцямі. 21. Прасторная верхняя сарочка, якую носяць звычайна без пояса. 22. Дна з кніг, якую выдаў Францыск Скарына. 23. Зімовае снежнае жыллё ў акімосаў. 24. Цыкл, серыя, этап перагавору. 25. Тое, што і румянца. 26. Лёгкі галаўны ўбор з завязкамі, звычайна жаночы або дзіцячы. 27. Раман Яні Матра. 32. Складнакветная левая расліна. 34. Французскі кампазітар, майстар лірычнай оперы («Манон», «Вертэж», «Тайс» і інш.). 35. У фізіцы: уласцівасць цел захаваць стан спакою або раўнамернага прамалінейнага руху. 36. Краса, прыгожасць, чароўнасць. 41. У грэчаскай міфалогіі: бог лянэння, адпаведнік рымскага Эскулапа. 43. Невялікая газавая сцяцільня. 44. Гарызантальны рух паветра. 45. Службовая асоба ў органах праваасуддзя. 51. Іранічная назва невялікага дапаможнага ваеннага карабля — патрульнага, канвойнага, суправаджальнага. 53. Плоская прыдонная марская рыба. 55. Наёмны музыкант на танцах, балях (стар.). 56. Харавы музычны твор, прызначаны для літургіі. 61. Заплены рэчавы мяшок з кішэнямі. 63. Непразрыстая шклопадобная каларыявая маса для пакрыцця металічных вырабаў. 64. Спрошчана-наіснасць, трафаратнасць у мысленні, адлюстраванні рэчаіснасці. 65. Гульняй, лядка. 71. Вялікі танцавальны вечар. 72. Асобны кадр на каларынай стужцы. 73. Свойская жывёліна. 74. Славуты музей ў Санкт-Пецярбургу. 75. Бярвенне, звязанае для сплаву па вадзе. 80. Скупнасць брусоў для ўстанавлення парусоў, пад'ёму сігналаў і г. д. 81. Апорная балка ў хаце. 82. Бабовая кармавая сельскагаспадарчая культура. 83. Разнастайная назва хлорыстага амонію. 84. Давігата змяя пустыні, стэпаў. 85. Варыянт у расшэнні шахматнай кампазіцыі. 86. Рака ў Кітаі і Казахстане. 87. Баявое атрутнае рэчыва. 88. Закруглены ружнічны або друкарскі шрыфт. 89. Невялікі салодкі плод пальмы. 90. Затрымка пераходу ў руху, справах.

даванне ў крапсці. 3. Даўнейшы беларускі калядны абрад. 4. Марская жывёліна, тое, што і адзіногор. 5. Расклад матчаў футбольнага, хакейнага і інш. першынства. 6. Сталіца Перу. 7. Шматгадовая цыбульная расліна з белымі або жоўтымі кветкамі. 8. Ахдо ды пры распілоўцы дрэва. 9. Кубнікі традыцыйны народны танец. 10. Асобны музычны твор у шорагу іншых аднаго аўтара. 11. Пагалоўе сельскагаспадарчае жывёл у гаспадарцы. 12. Вышлідрнае вучонае званне выкладчыка ў ВНУ. 13. Цыліндрычны стрыжань для злучэння поршня з паўзунцом. 14. Баявая апаратура злучэння зброі. 15. Мука з ачышчанага падпражанага аўсу. 28. Дзіця, падлетак, што вызначаецца раннім фізічным і разумовым развіццём. 29. Магнітны спляў жалеза з нікелем. 30. Ліставы дахавы матэрыял. 31. Сухі, гарачы вецер пустыні. 33. Асноўная сельскагаспадарчая харчовая культура ў многіх краінах Азіі. 37. Вялікае лісцевое дрэва з моцнай драўнінай. 38. Мелкаводны заліў Азуюскага мора, т. зв. Гнілое мора. 39. Герой апавесці Якуба Коласа «Дрыгва». 40. Мастак-рэаліст XIX ст., удзельнік т. зв. перасоўных выставак. 41. Выхад мяча, шайбы за межы поля. 42. Паглыбленне ў прывяршынай частцы гор пад уздзеяннем леднікоў, ветру і г. д. 46. Раман І. С. Тургенева. 47. Вялікі востраў у Інданезіі. 48. Работнік радыё, кіно, тэатра, які ведае гукавым афармленнем спектакля, радыёперадачы. 49. Месца іншай афарбоўкі на нейкай паверхні. 50. Селядзечны расол. 52. Татарская традыцыйная агароднінная страва, часам з мясам. 54. Кіраўнік падліковага аддзела на прадпрыемстве, ва ўстанове. 57. Месца злучэння кавалкаў тканіны. 58. Англіскае святлае густое піва. 59. Колішні (да Салігорска) раённы цэнтр на Міншчыне. 60. Шведская назва горада Турку ў Фінляндыі. 61. Асаблівы край, борт вагоннага кола, які папярэджае сход з рэйкі. 62. Вадазборнае ўстройства з кранам. 66. Вялікае возера ў Венгрыі. 67. Цяжка прымушовае работы для знявольненых. 68. Пераважна раманна С. Сёмшукіна «... ідзе ў горы». 69. Востраў у Інданезіі, дзе захаваўся гіганцкія яшчары — вараны. 70. Перакладзіна над акном для штор, паршэр. 76. Пакавы сабака, падобны на маленькага бульдога. 77. Удасканалы гармонік. 78. Сааўтар Я. Пятрова ў стварэнні сатырычных раману «Дванаццаць крэслаў», «Залатое цяля». 79. Рака, левы прыток Іртыша.

Склаў Яўген ЛЯХАЎ.

Погляд з мінулага

Містэрыя Рака над старажытным горадам

Астралагічная карта Гродна можа дапамагчы яго жыхарам лепш разабрацца ў сабе і стаць шчаслівымі

— Марыя Аляксандраўна, хіба ж ёсць нешта агульнае паміж горадабудаўніцтвам і астралогіяй?

— Авестыйская астралогія захоўвае ключавыя веды аб усіх сферах нашага жыцця і навакольнага свету, вучыць тлумачэнню Божых нябесных знакаў, што чытаюцца па руху планет і зорак. Усё жывое ў нашым свеце, мае арганічную сувязь з Космасам, праекцыю Нябёсаў. І тое, як на Зямлю працягваюцца зоркавае неба, вывучае адзін з патамных накірункаў у астралогіі — зоркавая географія альбо астрагеаграфія. Нашы продкі ніколі не будавалі храм альбо горад у выпадковым месцы, арыентаваны на патамныя прыгажосць пейзажа ці ландшафту. Першы камень закладаўся па асаблівых прыметах, якія адлюстравалі характару нацыі і касмічным рытмам.

Марыя Аляксандраўна, астралагічная карта Гродна, над стварэннем якой у клубе працавалі больш за дзвесці гадоў.

«Чалавек уплывае на горад, а горад уплывае на чалавека», — лічыць выкладчык Гродзенскага каледжа мастацтваў, член клуба аматараў авестыйскай астралогіі «Крыніца» Марыя Пятроўская. На нядаўня працоўным у горадзе над Нёманам семінары «Астралогія. Погляд з мінулага» яна выступіла з анонсам Астралагічнай карты Гродна, над стварэннем якой у клубе працавалі больш за дзвесці гадоў. Мяркуюцца, што гэтая карта будзе выдана ў калерыйным паліграфічным варыянце з мноствам ілюстрацый і адпаведным тлумачэннем. А пакуль — некаторыя падрабязнасці для чытачоў «Звязды».

засталіся на Каложы і маюць свой сакральны сэнс. Назва горада гаворыць сама за сябе — Гарадзен, Гародня, Гродна, што азначае агароджу, абарону, Вару ад нашася зла. Гэта месца — заклак да захавання чысціні вытокаў, вучэння добрых традыцый мінулага, сваіх каранёў. На тэрыторыі горада знаходзіцца сем энергетычных цэнтраў, якія звязаны з Месяцам, Венерай, Меркурыем, Сонцам, Марсам, Юпітарам, Сатурнам.

Мы разгледзім некалькі Месяца — самае блізкае касмічнае цэла да Зямлі, якое вельмі моцна на яе уплывае. Яно паказвае накірунак шляху нашых продкаў, там наша генетыка. Восць першага неба — гэта культавы цэнтр горада, самае старажытнае месца, якое выконвае місію захавальніцы эгэрагра мясцовасці. Гэты цэнтр ніколі не ссоўваецца і не мяняецца, заўсёды знаходзіцца ў адным месцы. У Гродне гэтым цэнтрам з'яўляецца Свята-Барысавская (Каложская) царква. І калі гэта месца раздзяляльнае знакам РАКА. У авестыйскай традыцыі гэта краб з вялікімі кілямі і рыбным хвостом, які знаходзіцца ля крыніцы. Ін-

тэрыя — кукалка ў выглядзе стара-горада, якая ў любы момант гатовая пераўтварыцца з кожнага ў якасць аднаго матылька.

Сімвалічны сэнс у тым, што жыхарам горада нельга паддавацца нізкім інстынктам, весці бессэнсоўны лад жыцця.

— Але як ж можа быць сувязь паміж гараскопам нараджэння чалавека і гараскопам горада, дзе ён жыве?

— Размяшчэнне планет у гараскопе нараджэння чалавека і ў гараскопе горада можа стварыць умовы для іх узамнага прыцягнення. Альбо, наадварот, сцісць чалавека і горад да ўзаемага аддалення, калі іх вельмі разыходзяцца ці наогул ніколі не перасякаюцца. Горад, дзе жыве чалавек, можа сапраўды рэалізаваць яго гараскопу, яго лёсу.

— Як жа аб гэтым даведацца? — Гэтым служыць сінастрыя — накладанне гараскопу для супараўнальнасці лёсаў людзей. Трэба нанесці каардынаты планет гараскопа чалавека на астралагічную карту горада і правесці лініі паміж планетамі. У горадзе будзе некалькі ліній, кожная з якіх, павадле традыцыйнага астрагеаграфічнага стандарту, мае сваю назву. Адна з іх, паміж Марсам і Сатурнам — гэта лінія рока, катастроф. Яна будзе дзейнічаць тады, калі чалавек перасякае гэту лінію. Таму для кожнага чалавека можна гэту лінію задаць вызначыць і пастарацца не бываць у тым месцах, дзе яна праходзіць. Аднак калі Марс і Сатурн у гараскопе добра, то знаходжанне на гэтай лініі будзе садавінча-чаць канцэнтрыцы і актывізацыі асабістай энергіі чалавека.

Другая лінія на карце горада, якая аб'ядноўвае планеты Венеру і Юпітер, называецца лінія шчасця і дае чалавеку гармонію з навакольным светам, дабрабыт і ўпэўненасць у сабе. На гэтай лініі лепш за ўсё жыць альбо часцей яе перасякаць.

Спадыняцца, што Астралагічная карта Гродна дазволіць убацьчыць праваўленне нябеснага закона — заданьня на прыборы горада. Падкажа гараджанам, дзе ім лепш жыць і працаваць, парайць спрыяльна для адпачынку і аднаўлення сіл месцы. А таксама прымуціць задумацца над уласным лёсам, дапаможа разабрацца ў сабе і стаць шчаслівым. Дарэчы, такая загадка на падставе аналізу многіх лёсаў: чаму людзі, якія нарадзіліся ў Гродне, найлепш правяляюць свае здольнасці, становячыся вядомымі, як правіла, ужо за межамі яго тэрыторыі, яго Вары?

— Пасля знаёмства з Астралагічнай картай ці не пачнецца сярод гродзенцаў працяг масавай міграцыі з аднаго мікраараёна горада ў іншы, праць ад лініі рока і бліжэй да сваёй лініі шчасця? Гэта ж столькі працы прывяціцца ў рэзультат... — Ніколі не трэба кідацца ў крайнасці. Зоркі ведаюць, але не абавязваюць. Астралагічная карта і ўвогуле астралогія — гэта не догма, не ціск на свядомасць чалавека, а погляд, каб дапамагчы яму адкрыць самага сябе, лепш даведацца аб сваім здольнасці і пастарацца іх рэалізаваць, канешне, з пэўнымі перасцярогамі.

— А што, з пункту гледжання астралага, важна для арганізма горада і павінны ўлічваць яго жыхары?

— Наш горад знаходзіцца яшчэ ў стадыі фарміравання і яго развіццё павінна ісці гарманічным шляхам. Для Гродна вельмі важна значэнне мае аднаўленне крапасных сценаў, старых будынкаў. Горад нельга знішчыць і тым, хто ўключыць «праграму» яго разбурэння, будучы пакараным. Паколькі Сарна — гэта сімвал імгненнай адлаты, сімвал УРАНА. А РАК — ачышчальнік традыцый. Залогам адраджэння горада, каб Сарна пераскочыла праз бездань, з'яўляецца захаванне і ачышчэнне яго водных крыніц, пошук старажытных святых калодзежаў.

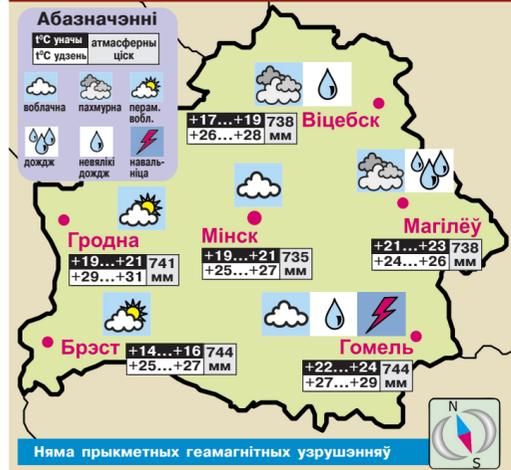
Барыс ПРАКОПЧЫК.

Сёння

Сонца		Месяц	
Усход	Заход	Даўжыня дня	Маладзік у 22.28.
4.37	21.44	17.07	Месяц у сузор'і Рака.
Віцебск	4.18	21.42	17.24
Магілёў	4.27	21.34	17.07
Гомель	4.33	21.21	16.48
Гродна	4.54	21.57	17.03
Брэст	5.04	21.48	16.44

Надвор'е на заўтра

...у суседзях

ВАРШАВА	+25 — +27 °C	Без ападкаў	МАСКВА	+20 — +22 °C	Без ападкаў
ВІЛЬНІЮС	+22 — +24 °C	Без ападкаў	РЫГА	+22 — +24 °C	Без ападкаў
КІЕЎ	+25 — +27 °C	Без ападкаў	С-ПЕЦЯРБУРГ	+22 — +24 °C	Без ападкаў

УСМІХНЁМСЯ!

— Выбачай, гэта не ты тая дзяўчына, што ўчора ў «Круглай зале» танцавала на століку ў адным ліфчыку і трусіках?

— Ды ты, мабыць, рана пайшоў, хлопце!

Пайдзі выкана свой шлюбны доўг... паем...

Амерыканка прыехала ў Парыж, у яе бярэ інтэрвю французскі карэспандэнт.

— Місіс Сміт, вы замужам?

— Так.

— У вас ёсць дзеці?

— Так, мсье, тры сыны, і ўсе тры ў арміі. Джон служыць на японскім востраве Акінава, Дэвід — у Дамініканскай Рэспубліцы, а Боб — у Карзі.

— А ваш муж, містар Сміт?

— Ён не змог суправаджаць мяне, бо знаходзіцца ў турні па розных краінах з лекцыяй на тэму «Умяшанне рускіх у справы іншых дзяржаў».

Пасярэдзі Пекла ёсць ледзяное возера. Вада там такая сцюдзёная, што кавалек распланенага металу, калі кінуць яго ў возера, імгненна ператвараецца ў лёд. Убачыць гэта возера немагчыма — у таго, хто падзе да яго занадта блізка, замрзаюць вочы яшчэ да таго моманту, калі ён змог разгледзець гэта возера. У ім сядзяць грэшнікі — работнікі камунальнай гаспадаркі, якія летам адключаюць гарачую ваду.

— Прабачыце калі ласка, а вы не падкажце на што сесці, каб трапіць на Дорыбаскуюську?

— Сядзьце на асфальт, вы ўжо на ёй.

16 чэрвеня

Дзве даты

1922 год — 85 гадоў таму ў Мінску створаны першы на Беларусі піянерскі атрад.

1977 год — Леанід Ільіч Брэжнёў выбраны Старшынёй Прэзідыума Вярхоўнага Савета ССРСР, упершыню сумясцішы найвышэйшыя партыйную і дзяржаўную пасады. Адметна, што роўна праз шэсць гадоў, 16 чэрвеня 1983 года, на гэтую ж пасаду выбраны новы генсек Юрый Андропав.

Чытаюць днём:

«Не трэба баяцца няправільных шляхоў — часта яны прыводзяць да адкрыцця новых далёкаў».

Лешэк КУМАР.

ПОМСТА ПА-СІЦЫЛІЙСКУ

Прэм'ера

Канешне, беларуская вёска — гэта не сіцылійская, дзе віруюць жорсткія страці. Якія? Пра іх створаны цэлы спектакль «Сельскі гонар», прэм'еру якога ажыццявіла Беларуска опера напрыканцы тэатральнага сезона.

Оперу «Сельскі гонар» кампазітар П'этра Маскні напісаў для конкурсу. І менавіта ён, малавядомы творца, перамог у ім, хоць журы выбрала з 70 прадстаўленняў аднаго з опер. У маі 1890 года ў Рыме адбылася прэм'ера оперы Маскні, якая прынесла яму сусветную вядомасць. Ён і потым пісаў оперы, але ніводна з іх не набыла такога папулярнасці.

Менавіта яе абраў для сумеснай пастаноўкі ў беларускім тэатры шведскі рэжысёр Аляксандр Нартштрэм, які ажыццявіў пастаўку разам з украінскім дырэктарам Віктарам Пляскінам. Гісторыя падманутай дзяўчыны Сантуцы разгароўваецца на фоне святкавання Вялікадні. У сіцылійскія вёскі, дзе ўсе шчырыя каталікі, пытанні гонару маюць асаблівы сэнс. Усе вітаюць Уваскрэсненне Хрыстовае, гукаць хоры з каталікай літургіі, але Сантуца пакутуе. Яе хачыны Турыду падмануў, здрадзіў з іншай, у якой ужо ёсць муж. З іх Сантуца дзеліцца сваім Болям. Падманулі муж помсціць за гонар сваёй сям'і, на дуэлі ён заб'е Турыду. Адпомшчана і Сантуца, ды ці шчаслівая?.

Ларыса ЦІМОШЫК.

ІМЯ СЛЕДЧАГА ЎВЕКАВЕЧАНА

15 чэрвеня ў будынку Мазырскай мікрапрактуры адбылося ўрачыстае адкрыццё мемарыяльнай дошкі ў гонар былога следчага Уладзімера Кузьмянкова, які загінуў пры выкананні службовых абавязкаў у 1981 годзе.

Як нам паведалі ў пракуратуры вобласці, Уладзімір Васільевіч родам з Веткаўшчыны. За якаснае расследаванне крымінальных спраў за пяць гадоў работы ў пракуратуры ён неаднаразова заахавваўся пракурорам вобласці. Загінуў ён пры затрыманні групы браканьераў.

Імя Уладзіміра Васільевіча Кузьмянкова ўвекавечана. На адкрыццё мемарыяльнай дошкі прысутнічалі прадстаўнікі органаў мясцовай улады, грамадскасці, удава і дачка загінулага.

Уладзімір ПЕРНІКАЎ.

КУП «МИНСКИЙ ОБЛАСТНОЙ ЦЕНТР УЧЕТА НЕДВИЖИМОСТИ» проводит открытый аукцион

по продаже легкового автомобиля «Пежо-607», седан, 2001 года выпуска. Начальная цена — 31 104 000 бел. руб. с НДС. Подробное извещение опубликовано в газете «Звязда» от 11.05.2007 г. Аукцион состоится 05.07.2007 г. в 12.00 по адресу: г. Минск, ул. Коммуны, д. 5, ком. 321. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по 04.07.2007 г. до 17.00 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, д. 5, ком. 322.

Контактный телефон (8-017) 224-61-34.
Наш сайт в Интернете: www.rit.by.

ХАТНЯЯ ЭНЦЫКЛАПЕДЫЯ

ПРЫРОДНАЯ АПТЭКА

Карысныя вяршкі, лекавыя карэнчыкі

У любым агародзе нават у самыя неурядлівыя аб'явазкова вырастае пятрушка. Гэта непатрабавальная жыхарка нашых градак займае першае месца сярод агародніны і садавіны па колькасці мінеральных рэчываў. У яе зеляніна многа калію, кальцыю, жалеза, магнію, а ў караняплодах — натрыю, фосфару, марганцу, малібдэну, медзі. Па колькасці вітамінаў дыягетылі ставіць яе на другое месца пасля морквы. У свежым лісці пятрушкі асабліва многа вітаміну С і эфірных маслаў, а ў караняплодах — вітамінаў В₁, В₂, і РР.

Людзі здаўна лямчлі пятрушкі многія хваробы. Лекавымі з'яўляюцца ўсе часткі расліны — насенне, лісце, карані. Прэпараты пятрушкі павышаюць тонус мацовага пузыра і страўніка, маткі, раствараюць камяні і пясок у мачавых шляхах, печані, выдзяляюць солы з арганізма.

Пры запаленні мочапалавой сістэмы, ліхаманцы, для ўмацавання крывяносных саудаў: піце сумесь соку пятрушкі і морквы (у прапарцыі 1:3) на адной сталовай лыжцы ў час снедання і абеду.

Пры малароўі (анеміі): з'ядаць штодзень два-тры пучкі пятрушкі з чорным хлебам. У выніку такой дыеты вельмі хутка настане значнае паліпшэнне стану хворага.

Пры ацёках і цыстыце для паліпшэння работы нырака: прымацьце па шклянцы 3—4 разы на дзень настой лісця пятрушкі (чайную лыжку сухага ці вострага галінак свежага лісця заліце двюма шклянцамі кіпеня, настойвайце 10—15 хвілін пад накрыўкай у цяпле, працадзіце).

Пры мокаменнай хваробы: прымацьце 3 разы на дзень па 1/2—1/3 шк. настой караняплодаў пятрушкі. Для яго прыгатавання заліце двюма шклянцамі кіпеня сталовую лыжку сухіх здробных каранёў, настойвайце 2 гадзіны, затым працадзіце.

Увага! Пятрушка проціказана цяжарным, вахчы на нефрыт, востры цыстыт, надыру. Сок пятрушкі нельга піць пры запаленні нырака і пры слаўным болю.

-2421-

ДА ВАШАГА СТАЛА

Ягудная пара

Нарошце дачкаліся! Прышло лета, а з ім і першыя ягуды. Старажыцца паболей есці іх у свежым стане, а таксама гатуецца розныя смачныя, апетытныя і, галоўнае, карысныя стравы. Яны дапамогуць вам умацаваць імунітэт.

СУП З ЧАРЭШНІ

500 г чарэшні, 15 г цукру, 20 г вяршкоў або смятаны.

250 г чарэшні памыйце, выдзіліце костачкі, заліце гарчай вадой так, каб яна толькі пакрыла ягуды, і гатуйце ў закрытай пасудзіне да размякчэння. Затым працірыце разам з адварам праз сіта. Жамерыны заліце вадой, кіпяціце, адвар працадзіце. Дадайце на смак цукор, адвар, калі трэба, разведзены вадой і даведзіце да кіпення.

Разліце па талерках, разлажыце ў кожную ягуду, якая засталася, падавайце з вяршкамі ці смятанай.

КЛУБНІЦЫ З КЕФІРАМ

1 л кефіру, 200 г смятаны, 1 шк. цукру, 2 шк. клубніц, 1 ст. лыжка жалюціну, ванільны цукор на смак.

Жалюцін заліце 0,5 шк. халоднай вады і дайце пастаяць прыкладна 30—40 хвілін для набухання. Затым на невялікім агні пры інтэнсіўным памешванні даведзіце яго да кіпення, астудзіце да пакаёвай тэмпературы. Кефір, смятану, цукор і ванільны цукор перамяшайце ў глыбокай ваяліцы мішчы і ўзб'іце венчыкам ці міксерам на працягу 5—6 хвілін. Потым, працягваючы ўзб'іваць, павольна, струменчыкам дадайце жалюцін. Працягвайце ўзб'іваць яшчэ 4—5 хвілін.

У кранкіці ці шырокай фуэжыры пакладзіце памешчы клубніцы і заліце атрыманай сумессю з кефіру, смятаны і жалюціну, пасля чаго пастаўце іх у халодзільнік прыкладна на 2—3 гадзіны, каб крэм застыў.

ЖАНОЧЫЯ ХІТРАСЦІ

Прыгожыя пазногці

Нашы рукі заўсёды навідавоку, і калі дэфекты фігуры мож-на замаксаваць адзеннем, а прышычкі — замазаць танальным крэмам, то пазногці не схаваеш. На жаль, пральныя парашкі, сродкі для мыцця посуду і іншая хімія робяць пазногцевыя пластціны крохкімі і ломкімі. Як жа вярнуць ім здароўе і прыгажосць?

● Мала хто ведае, што звычайны ёгурт (толькі без цукру, кансервантаў і іншых дабавак) — цудоўны сродак для ўмацавання пазногцяў. Яго можна прымяняць раз на тыдзень у выглядзе ванначак і кампрэсаў. Працягласць працэдур — 15 хвілін.

● Для пазногцяў, якія слабяць, хуткая дапамога — саяляны ванначкі. Растворыце ў цёплай вадзе чайную лыжку марской солі і патырмайце ў ёй рукі 20 хвілін. Затым змажце любым паажымым крэмам. Паўтарыце працэдур у штоднёна 10 дзён запар. У далейшым дастаткова рабіць саяляну ванначку раз на тыдзень.

● Каб пазногці блішчэлі і не ламаліся, зранку ўцірайце ў іх сталовую воцат, сок журавін ці лімона.

● Садзейнічае фарміраванню моцных пазногцяў і так званы «гарачы маніюр». Вазьміце сталовую лыжку аліўкавага алею, дадайце на некалькі кропель вадыкі вітамінаў А і Е, крэху падаграйце і апусціце ў раствор пальцы на 20 хвілін.

● Здароўе пазногцяў залежыць і ад таго, што мы ядым. Ужывайце паболей малочных прадуктаў (асабліва твару) і страў з жалюцінам.

-2422-

Галоўны рэдактар У. НАРКЕВІЧ. РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ: І. БАРАНОЎСкі, С. ГРЫБ, У. ЗДАНОВІЧ (намеснік галоўнага рэдактара), Н. КАРПЕНКА, Л. ПАХМАНЕНКА, Т. ПАДАЛЯК, С. ПРОТАС (намеснік галоўнага рэдактара), С. РОССОЛКА, Л. РЫЖАНКОВА (першы намеснік галоўнага рэдактара), Л. СВІРДЗЬКА, А. СПАНЕЎСкі (намеснік галоўнага рэдактара), В. ЦЕЛЯШУК, І. ШУЧЭНКА.

НАШ АДРЭС: 220013 г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкая, 10а.

ТЭЛЕФНЫ: прыёмная — 287-19-19 (тэл/факс); аддзелы: псымаў — 287-18-64, падпіскі і распаўсюджванне — 287-18-51, кюрэльнага — 287-19-68, скарпатарыя — 292-85-02, аддзелах за выпуск дадаткаў: «Чырвоная змена» — 292-44-12; «Мясцовыя самакіраван-

не» — 292-21-03, уласных карэспандэнтаў: у Брэсце: 20-37-98, Віцебску: 24-31-92, Гродне: 43-25-29, Гомелі: 74-13-92, Баранавічах: 7-26-02, Магілёве: 327-74-31; бухгалтэрыя: 292-22-03; даведкі па рэкламе і аб'явах: тэл/факс: 287-17-79, e-mail: reklama@zvyazda.minsk.by, рэдактар рэкламнага аддзела — тэл/факс: 292-04-62.

html: www.zvyazda.by E-mail: info@zvyazda.minsk.by

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не заўбядуць супадзення з меркаваннем рэдакцыі. Рэдакцыя паідае за сабой права не ўступаць у перапіску з аўтарамі. Перадрук матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.

Газета аддрукавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку».

Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Выходзіць 250 разоў на год.

Тыраж 34.660. Індэкс 63850. Зак. № 3270. Нумар падпісны ў 19.30.

М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

ЗВЯЗДА

БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ЗАСНАВАЛІНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь

РЕГІСТРАЦЫЙНЫ НУМАР 1.